DARBININKAS

LIV NR. 20 — SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. — PENKTADIENIS - FRIDAY, KOVAS - MARCH 21, 1969 — 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 — 10 CENTŲ

Konsulatai: rusui St. Francisco, JAV kiša Leningradan

Maskva skuba plėsti santykius su Nixono administracija

Washingtonas. — JAV-Rusijos konsularinė sutartis, prieš kurią jos sudarinėjimo metu taip stipriai kovojo Rusijos pavergtųjų ir satelitinių valstybių egzilinės organizacijos, stumiasi dar vienu žingsniu pirmyn— Maskva paprašė leisti jai atidaryti konsulatą San. Francisco, o Amerikai pasiūlė turėti konsulatą Leningrade.

Ryšium su ta sutartim, kuri tada turėjo liudyti Amerikos vyriausybės norą gerinti ryšius su Rusija, buvo pradėtas orinis susisiekimas tarp New Yorko ir Maskvos. Tų ryšių palaikytojai yra Rusijos Aeroflotas ir Pan American oro linija. Lėktuvai į abu galu skraido pustuščiai. Abiem pusėm tas biznis neapsimoka, bet politika ir fanaberija dažnai tokių aukų reikalinga.

Naujų konsulatų steigimas JAV-Rusijos konsularine sutartimi neaptarinėjamas, nes tą reikalą visoms valstybėms tvarko tarptautinė sutartis. Ten yra tik teisiniai nuostatai, reikalingi apsaugai savų piliečių, laikinai veikiančių susitariančių šalių kitos teritorijoj. Paprastai toji apsauga vykdoma per konsulatus. Nuo 1948 Rusija turi tik vieną konsulatą prie savo ambasados Washingtone, Amerika irgi vieną prie savosios Maskvoje. Iki to laiko Rusija dar turėjo konsulatą New Yorke, Amerika — Vladivostoke.

Dabartinis Maskvos pajudėjimas su naujų konsulatų atidarymu yra rišamas su prez. Nixono kovo 4 padarytu gana kukliu, bet aiškiu pareiškimu, kad norima daugiau kontaktų ir bendradarbiavimo tarp Maskvos ir Washingtono visokias krizes švelninant. Po kelių dienų Maskva ir atskubėjo su konsulatų pasiūlymu, nes esą pastebėta, kad dabar jai labai parūpo geri santykiai su prez. Nixono administracija. Priežastys gali būti kelios: baimė, kad nepagerėtų JAV santykiai su kom. Kinija; pablogėję santykiai su europiniais satelitais; blogos atrūgos pasauly ryšium su Čekoslovakijos okupavimu.

JAV-Sovietų konsularinė sutartis pasirašyta 1964, senato patarimas ratifikuoti 1967.

Maskvai atsakymas dar nepasiųstas, nes norima iš naujo pasitarti su senato užs. reik. komitetu (senato pritarimas konsulato steigimui nereikalingas), su kitais departamentais ir su FBI. Šios pastarosios įstaigos vadovas J. E. Hoover buvo labai nepalankus sutarčiai, nes nauji Sovietų konsulatai, anot jo, reiškia ir daugiau darbo jo įstaigai, kadangi visi jų konsulatai užsieniuose yra ir šnipinėjimo lizdai. Bet šitas argumentas nesutrukdė anais laikais sutarties pasirašymo, nesutrukdys ir dabar sovietiško konsulato įsteigimo.

Kodėl San Francisco?

Įdomu atkreipti dėmesį į konsulatams pasiūlytas vietas. Rusai pasirinko ne New Yorką, bet San Francisco. New Yorkas nepasirinktas todėl, kad čia sovietai turi atramos taškų veiklai misijos prie J. Tautų ateity. Toji misija teisiškai nieko bendro neturi su JAV vyriausybe, nes jos buvimui New Yorke JAV leidimas nereikalingas. Tos teisės JAV atsisakė specialiai sutartimi, sudaryta su J. Tautomis joms kuriantis N. Y. San Francisco pasirinkimu Sovietai ieško atramos taško Pacifiko pakrantėj, kur yra jautriausioji JAV pramonės dalis, iš kur vyksta milžiniškas judėjimas tarp JAV ir jos interesų vietų Tolim. Rytuose.

Amerikai reikalingas ne Leningradas, bet Vladivostokas, kur buvo konsulatas iki 1948. Leningradas yra gražus miestas, netoli labai gražios vietos konsulato tarnautojų ekskursijoms, daug brangių paveikslų Ermitaže ir geros muzikos rimtos Leningrado konservatorijos aplinkoje, bet politiniai Leningradas yra negyva vieta. Tai tik kurortas keliems valdininkams. Kas kita Vladivostokas. Tai langas, per kurį matyti visa erdvė, kur išsidėstę visi Amerikos interesų atramos taškai. Bet Vladivostokas dabar aklinai uždarytas visiems užsieniečiams, todėl nebus sutikta jo atidaryti nė amerikiečiams. Washingtonui nelieka nieko kito, kaip kovoti bent už Odesą. Tai daug įdomesnė vieta už Leningradą.

— **JAV senatas** įau pritarė atominių ginklų plitimo sustabdymo sutarties ratifikavimui. Už balsavo 83, prieš 15. Dabar prezidentas jau galės pasirašyti ratifikavimo dokumentus. Į iškilmę bus kviečiamas ir buv. prez. Johnsonas. J. Tautos sutartį rekomendavo pasirašyti 1967 m. sesijoj.

— **Paulius VI vyksta Aftikon** liepos pradžioj. Jis bus Ugandos sostinėj Campaloj, kur atidarys Afrikos vyskupų konferenciją ir pašventins katedrą, statomą Ugando 22 kankinių garbei. Eina gandai, kad ir Kenijos prezidentas norėtų pasveikinti popiežių savo teritorijoj.

— **Nato vyr. kariniu vadu** paskirtas JAV generolas A. J. Goodpaster. Pareigas perims liepos 1. NYT šaukia, kad tai turėtų būti paskutinis amerikietis, nes toji vieta jau atiduotina europiečiui.

— **Prez. Nixonas pas Trumaną** lankysis šį penktadienį, iš ten vyks Kalifornijon poilsiauti. Jis renka nuomones iš visų, kur tik gali jų gauti.

— **De Gaulle ir Kiesingerio** pusmetinis susitikimas, numatytas draugystės sutartimi, įvyko Paryžiuje. De Gaulle jau visai susitaikęs su Amerikos pasilikimu Europoje, bet jokiu būdu dar negalįs sutikti, kad britai ateitų į Europos Rinką. Taigi vienos ligos jau atsikratyta. De Gaulle dabar spinduliavęs viltimi, kad Vakarų suartėjimas su Rytais dabar eisiąs geriau, nes Rusija įsigijo naują priešą — Kiniją.

— **JAV žvalgyba Vietname** nelinkusi patvirtinti žinių, kad kinai ištraukė iš Š. Vietnamo savo darbo kuopas. Tokių kinų ten buvę apie 40,000. Jie taisė JAV bombų sugriautus kelius, geležinkelius, tiltus, saugojo ginklų sandėlius ir dirbo kitus pagalbinius darbus, kad patys vietnamiečiai galėtų kariauti. Apie kinų pasitraukimą žinias šiomis dienomis gausiai skleidė britų spauda.

—**Pakistane sutarta** grįžt prie parlamentinės tvarkos. Parlamentas bus renkamas tiesioginiu, visuotiniu ir slaptu balsavimu, vyriausybė su premjeru bus jam pavaldi. Dar nesutarta, kiek valdžios turėtų prezidentas ir kaip jis turėtų būti parenkamas.

Kai-Uwe von Hassel, naujasis V. Vokietijos parlamento pirmininkas, išrinktas vietoj ilgamečio pirm. dr. Gerstenmaierio, — turėjusio pasitraukti dėl kompensacijos paėmimo už nacių režimo metu patirtas skriaudas.

Britai sugrįžo, bet nepasiliks

Londonas. — Britai Karibų jūroje turi pluoštą mažų salų, kurių dalį sugrupavo į vieną sąjungą, davė plačią savivaldą, jų saugumu ir santykiais su užsieniais pažadėjo patys pasirūpinti. Nė viena tų salų negali pasidaryti nepriklausoma valstybe, nes negalės išgyventi.

Bet su viena sala, kurios vardas Anguilla, gyventojų 6000, ilgis 16 mylių, turima bėdos nuo pat sąjungos sudarymo 1967. Ji tai pasitraukia, tai grįžta į sąjungą, bėgioja su skundais į J. Tautas, kartais pasiekia Washingtoną, bet niekur rimto dėmesio negauna, nes visas reikalas nerimtas.

Dabar vėl sukilo, bet britam šį kartą atrodo, kad kurstytojai yra įtartini. Įtariama, kad sala pateko į iš Amerikos atslinkusių gangsterių gaujos nagus. Tikėti yra pagrindo, nes visada neramumų vadu buvo minimas amerikietis, tik su geromis intencijomis — norįs salą paversti rojumi. Jis vis ieškojo Amerikoj pinigų tam rojui saloj padaryti, ir tokiu keliu galėjo patekti į gangsterių rankas.

Britai pasirengę viską ištirti ir padėti susitvarkyti. Ten pasiųsta ir karinė pagalba, bet nemanoma salą susigrąžinti.

Rev. Theodore M. Hesburgh, Notre Dame u-teto prezidentas, prez. R. Nixono paskirtas JAV civilinių teisių komisijos pirmininku. Nuo 1956 jis yra tos komisijos narių. Jis neseniai atkreipė į save prezidento ir viso krašto dėmesį, paskelbęs naują tvarką savo studentų neprotingoms riaušėms sutramdyti.

Karas ir reformos

Saigonas. — Jau tiek susitelkė komunistų Saigono apylinkėse, kad pradėtas jų valymas dideliu mastu. Į pirmas bangas numesta daugiau kaip 10,000 karių ir kiek tik reikia visokių ginklų. Bet jeigu negalima užtvenkti kelių pabėgti į Kambodiją, tai už kelių mėnesių bus vėl tas pats.

Paryžiuje, taikos derybų užkulisiuose, rengiama dirva slaptoms deryboms. Tiem gandam tikėtina, nes ir vienas senatorius kažką sapatojo, ir šiaip jau apie tai perdaug dažnai kalbama. Kinų-rusų karišKas žaidimas ir čia gali turėti geros įtakos.

P. Vietnamo vyriausybė 1969 krašto pacifikacijos planus esanti labai išplėtusi keliom kryptim: rengiama daugiau policijos kaimų valymui ir apsaugai, kad iš tų pareigų būtų atlaisvinti kariai fronto pareigoms; saugūs rajonai šiemet jau galės išsirinkti savo pareigūnus ir sugrįžti prie senų tradicijų; rinktieji organai gaus daugiau atsakomybės ir pinigų, sumažinant rikiavimą iš viršaus; ikšiol vis trukdoma žemės reforma būsianti vykdoma labai energingai. Tai labai gera žinia. Dar geresnė ta, kad nebus atimta žemė iš tų, kurie ją gavo iš Vietkongo komunistų.

Prancūzų planai nepalankūs Izraeliui

žydai organizuojasi juos sugriauti

Jungt. Tautos. — Ryšium su prasidedančiais pasitarimais dėl Vid. Rytų, Keturi Didieji jau raštiškai pasidalino nuomonėmis kai kuriais svarbesniais klausimais. J. Tautų pastogėj plačiausiai keliauja prancūzų raštas, labai nepalankus Izraeliui. Tik jį paskaičius gali suprasti, kodėl taip piktai puolė Prancūziją pereitą sekmadienį per televiziją Izraelio užs. reikalų ministeris.

Prancūzų rašte yra viena gera nuolaida, bet visa kita remia tik arabų pusę, užmirštant net pagrindinius rašytos ir nerašytos tarptautinės teisės labai seniai praktikuojamus nuostatus. Nuolaida yra ta, kad atsimetama nuo pirmykščio reikalavimo, jog Izraelis turi pasitraukti iš arabų žemių be jokių sąlygų. Dabar sutinkama, kad galimas Izraelio sienų pakeitimas jo geresniam saugumui patikrinti.

Prancūzai net nesidomi, kad ginčų sprendimas būtų sutartimis išreikštas, Izraelio ir arabų pasirašytas. Blogiausia tai, kad bylos nagrinėjimas suskaldytas laikotarpiais, kurių vienas gali kito nesulaukti per kelis metus. Sujauktas pasisakymas apie Izraelio teisę naudotis Suezo kanalu ir kitais erdvėj esančiais tarptautiniais vandenimis. Yra net užuominų, kad norima suteikti balsą ir arabų teroristinėms organizacijoms.

Kai skaitai rašto galą, gaunasi įspūdis, jog reikia pamiršti viską, kas pradžioj parašyta: Keturi Didieji turi tik padėti, nieko niekam neužmesti, visad tartis su ginčo šalimis tiesiai ar per tarpininką dr. Jaringą, o paskui susitarimą garantuoti. Keista, bet šį kartą prancūzų dekartinė logika atmiešta tąja, kuri Maskvoj praktikuojama.

Izraelis raštą sukritikavo ir viską atmetė, nes nerasta priimtino pagrindo deryboms. Amerikos žydai organizuoja plačią ir įvairią veiklą Izraelio taikos sąlygoms ginti ir populiarinti.

— **Japonijos piliečių grupė,** turinti ryšių su vyriausybe, parengė studiją apie Okinawos salos susigrąžinimo sąlygas. Salą Amerika turinti grąžinti iki 1972, išvežti iš ten visus atominius ginklus, gi Amerikos bazės basilieka saloje tokiomis pat sąlygomis, kokias jos turi pačioj Japonijoj. Japonijos sąjunga su Amerika lieka kaip buvusi. Okinawos grąžinimo klausimas bus šiemet sutartas. Tuo reikalu Washingtone pirma lankysis užsienio reikalų ministeris, o rudenį atvyks pats premjeras.

— **Valstybės Taryba Prancūzijoj** rado, kad prez. de Gaulle paskelbtas plebiscitas dėl senato ir savivaldybių organų pertvarkymo yra neteisėtas. Tokia JAV vyr. teismo nuomonė būtų prezidentui privaloma, bet taip ikšiol nėra Prancūzijoj, todėl nemanoma, kad de Gaulle plebiscitą atšauktų. Vieną kartą jis tokios nuomonės jau yra nepaklausęs, ir liko nenubaustas.

JAV-Maskvos žodis J. Tautų komisijai

Ženeva. — Po 8 mėn. pertraukos vėl susirinko posėdžio J. Tautų Nusiginklavimo komisija, bet ir vėl nėra Prancūzijos. Per tą komisiją yra atsiradusi erdvių nuatominimo konvencija, astronautams pagalbos teikimo susitarimas ir atominių ginklų plitimo sustabdymo konvencija, kuria atominių ginklų turinčios valstybės pasižadėjo derėtis dėl tolimesnio nusiginklavimo.

Per JAV atstovą prez. Nixonas pasiuntė komisijai pranešimą su šiomis žiniomis: kad greit pradėsiąs pasitarimus su Sovietais dėl strateginių atominių ginklų ribojimo, kad principe sutarta su Maskva dėl jūrų dugno nuatominimo, kad atėjęs laikas pagalvoti ir dėl atominių ginklų bandymo po žeme sustabdymo.

Jūrų dugno nuatominimo sutartis pirmiausia atsidurs dienotvarkėj, nes čia lengva susitarti, bet kita būtų kalba, jei reikėtų šalinti atomines raketas iš povandeninių laivų šaudyklių. Tokio pobūdžio sutartimis retkarčiais pradžiuginami beatomiai, kurie kasmet įkyriai primena, kad laikas sunaikinti visus atominius ginklus.

Kaip čia ikšiol įprasta, JAV ir Rusija greit padalins savo sutarties projektus, po ilgesnių diskusijų juos sulies į vieną, kad rudenį turėtų kuo pasidžiaugti ir J. Tautos. Žinoma, ratai gali būti atsukti, jei bus daugiau maišaties Tol. Rytuose ar nesiseks Washingtono-Maskvos derybos.

Sovietų Nato pasitarimai su kliūtimis

Brežnevo doktrinai prašo visų balsų

Budapeštas. — Pirmą kartą po Čekoslovakijos invazijos Budapešte susirinko posėdžio Varšuvos pakto narių politinė komisija. Posėdy dalyvauja visų narių karinės ir politinės viršūnės. Sovietų delegacijai prie stalo atstovauja premjeras Kosyginas, kompartijos vadas Brežnevas, krašto apsaugos ministeris maršalas Grečko ir užsien. reik. ministeris Gromyko. Varšuvos pakto nariai yra šie: Sovietai, Lenkija, R. Vokietija, Čekoslovakija, Vendgrija, Rumunija ir Bulgarija.

Susirinkimas labai svarbus, bet neatrodo, kad jis vyktų sklandžiai. Jo svarbiausias uždavinys — lopyti pasidariusius plyšius kariniuose, politiniuose ir ūkiniuose santykiuose, kurių rėmai yra Varšuvos paktas (sovietiškas Nato) ir ūkinių santykių sutartis, kuria norėta sukurti sovietiško tipo Bendroji Rinka. Šiai pastarajai ypač nesiseka, nes Maskva panorėjo padiktuoti kiekvienam nariui ne tik jo ūkinius santykius su užsieniais, bet ir vidaus ūkio politiką. Pavyzdžiui, Rumunijai buvo skirta tapti tik žemės ūkio kraštu su smulkia pramone jos vaisiams perdirbti, stambioji pramonė nebuvo jai numatyta, bet kitiems palikta. Tai ir buvo viena iš priežasčių, paskatinusių Rumunijos komunistus sukilti prieš Sovietų S-gą.

Budapešto pasitarimų pirmojo posėdžio atidarymas buvo atidėliojamas kelis kartus, gi po penkių valandų pasivėlinimo tetruko vos dvi valandas. Maskvos delegacija esanti atsivežusi kelis dokumentus, kuriuos bandys įpiršti visiems pasirašyti. Vienas iš jų esąs ir deklaracija apie "ribotą suverenumą", praktikuotiną "socialistinių šalių sandraugoje". Ji vadinama ir Brežnevo doktrina, nes jis ją populiarino pereitą rudenį Lenkijos kompartijos suvažiavime. Ta "doktrina" pasiremiant buvo įvykdytas Čekoslovakijos okupavimas ir jai vidaus ir užsienio politikos padiktavimas.

Vienas iš tų dokumentų liečia Europos saugumą ir taikų sambūvį. Maskvos taktika tuo reikalu jau keli metai reklamuojama J. Tautų gen. asamblėjoj per bendrąsias diskusijas. Anot Makvos, pati Europa turinti tuos reikalus susitvarkyti, kas reiškia, kad Amerikai nėra vietos Europoj. Taip turi sutirpti ir Atlanto paktas. Maskva prasitaria, kad ji galėtų paaukoti ir Varšuvos paktą, bet daugiau tuo reikalu nieko nesako, tik agituoja už visą Europos valstybių konferenciją tam reikalui sutvarkyti. Ta prasme ir priimta rezoliucija pirmame šio pasitarimo posėdy kovo 18.

Iš to, kad posėdžio atidarymas neįvyko numatytu laiku, daroma išvada, kad ir tos rezoliucijos redakcija nebuvo visiems priimtina. Pažymėtina ir tai, kad jai trūksta propagandinio balasto, kurio visad pilni tokie sovietiški pareiškimai. Taigi ji buvo taisoma, kad būtų galima skelbti, jog vieningai priimta. Tai buvo reikalinga sutarimui rodyti.

Galima iš anksto sakyti, jog deklaracija apie "ribotą suverenumą" tikriausiai sulauks didelio Rumunijos, o gal ir kitų pasipriešinimo. Reiktų abejoti kad Maskva dabar bandytų su ja pasirodyti.

Vakaram prieinami satelitiniai šaltiniai tvirtina, kad rusai jau bandę išgauti pritarimą deklaracijai, skelbiančiai kom. Kiniją agresoriumi ryšium su įvykiais prie Ussuri upės. Rumunija atsisakiusi prisidėti, bet pasiūliusi pirma leisti reikalą gerai ištirti, nes ten sienos esančios ginčijamos.

Yra gandas, bet dar neparduodamas kaip tiesa, jog Brežnevas agitavęs pademonstruoti Varšuvos pakto narių solidarumą kiekvienam nariui pasiunčiant į Tol. Rytus simbolinius karinius dalinius.

Rusų-kinų barniai mažina kitų naštas

Maskva. — Maskva ir kinai praneša, kad vėl įvyko keli susirėmimai Kinijos-Rusijos pasienyj prie Mandžiūrijos sienos. Maždaug ten pat, kur toji sala Damansky, kurią savinasi ir viena ir kita pusė. Šį kartą minima, kad vartota artilerija ir mortiros. Tik vėl nežinia, kas pirmasis pradėjo, nes viena pusė sako viena, kita priešingai.

Įdomu pažymėti, kad bent jau rusai visai nebesidomi ideologiniu karu, kurį ikšiol vedė su kinais visais įsivaizduoti galimais žodiniais ginklais. Kinai dar ir dabar šituo karu užsiima, nes taip, matyt, reikalinga jų vidaus rinkai. Taigi bent jau rusams ideologinį karą pakeitė kariniai susirėmimai dėl dabartinių Rusijos-Kinijos sienų. Kinų reikalavimai tuo reikalu yra labai dideli, ir jie vis didės, didėjant jos politinei ir karinei galybei.

Ar galimas dabar didesnis Kinijos-Rusijos karinis susidūrimas? Jeigu jau būtų didesnis, tai jis bus didelis. Tokiam atsirasti dabar nėra sąlygų Kinijos pusėje. Panaši padėtis ir Rusijos, nes atidarytas frontas rytuose paliks pavojuje jos vakarines sienas. Geriau atsižadėti didelio gabalo Sibiro rytuose, negu vienos pėdos vakaruose. Bet ir dabartiniai apsistumdymai rytuose yra didelis palengvėjimas Europoj ir Azijoj, kur spaudimo taškus turi rusai ar kinai.

— **Kinijos-Rusijos susirėmime** prie Mandžiūrijos sienos pereitą šeštadienį kovota net pulko stiprumo jėgomis. Rusų žuvusių tarpe esą net du pulkininkai.

— **A.F.L.-C.I.O. darbininkų** unijų sąjunga pradėjo telkti iš unijų fondų vieną bilijoną dolerių investuoti į pigių namų statybą miestų getuose. Unijų atsargų fondai turės pajamų iš procentų, darbininkai turės darbo, gi miestai sumažins savo laužynus. Pirmieji to plano namai jau statomi Washingtone.

— **Rusijos laivas nuskendo** ketvirtadienio naktį prie N. Carolina krantų tarpt. vandenyse. Jis susidūrė su Panamos registraciją turinčiu dideliu tanklaiviu ir tuojau nuskendo su visa įgula. Laivas priklausė grupei rusų laivų, dabar žvejojančių toje erdvėje. Jų tarpe yra keli laivai-šnipai, kurie su įvairiausiais aparatais renkasi žinių rytiniame Amerikos pakraštv.

— **Rusijai lendant į Nigeriją,** britų premjeras Wilsonas vyksta pats pažiūrėti, kas ten iš tikrųjų dedasi, nes su ta buvusia kolonija britai dar turi daug ryšių. Ikšiol Nigerija turėjo tik britų ginklus, duota naujos paramos centrinei vyriausybei civiliniam karui prasidėjus, bet dabar sukilo parlamentas protestuoti, kad tie ginklai naudojami brolžudiškam karui. Wilsonas raginamas iš visų pusių civilinį karą padėti sulikviduoti.

— **Izraelio užs. reik. ministeris Ebanas nieko gero nelaukia iš 4 didžiųjų, nes Rusija ir Prancūzija atstovauja tik arabams, todėl jokio Izraeliui priimtino sprendimo iš to pasitarimo išeiti negali. Tik pačių arabų-žydų susitarimas yra vienintelis priimtinas. Jis praėjęs dr. Jaringą energingai dirbti to kryptimi. Šiomet žydų-arabų karo jis nelaukia.**

Iš 1968 metų Vliko veiklos

1. Metų išvakarėse drauge su kitomis organizacijomis Vlikas paruošė manifestą, kuris 1967 gale Washingtono konferencijos buvo priimtas ir paskelbtas.

2. Vasario 16-sios ir birželio įvykių minėjimam Vlikas paruošė ir pasaulio lietuvių organizacijom išsiuntinėjo projektus priimtiniem nutarimam.

3. Numatyta, kad kiekviename krašte gyveną lietuviai savo krašto vyriausybėm įteiktų peticiją Lietuvos laisvės reikalu. Siūlyta, kad peticijai rinktų parašus iš to krašto žymių asmenų, visapusiškai supažindindami su Lietuvos problemomis. Buvo paruošti ir peticijų projektai.

4. Paragintos Vliko delegatūros, o kur jų nėra, vietinės lietuvių organizacijos, kad 50 metų Lietuvos nepriklausomybės sukakties proga pasirūpintų iš valdžios gauti pareiškimus, primenančius savo krašto gyventojam Lietuvos padėtį. Be to, kad stengtųsi gauti televizijose bei radijo stotyse valandėles.

5. Padaryta žygių ir duota informacinės medžiagos lietuviam studentam, kad universitetuose ir kolegijose Lietuvos reikalu organizuotų simpoziumus, viešas diskusijas ar net lietuvių dienas.

6. Važinėdamas po užsienius, Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas kėlė Lietuvos paminėjimui pašto ženklų išleidimą: Filipinuose, Taivane, Korėjoje ir Vatikane. Buvo laimėta tiek, kad Korėja išleido pašto ženklą pavergtųjų tautų savaitei atžymėti.

7. Informacinėje srityje buvo išleista geras pluoštas literatūros: a) lietuvių, anglų, arabų, vokiečių, italų, ispanų ir prancūzų kalbomis Eltos biuleteniai (ėję reguliariai); b) atskiri leidiniai anglų kalba: Supreme Committee for Liberation of Lithuania, V. Vaitiekūno knygelė Lithuania, atskira brošiūra su Mindaugo paveikslu — Lithuania; vysk. V. Brizgio paruošta knygelė — Religious Conditions in Soviet Russian Occupation; c) vokiečių kalba paskleista: dr. S. E. Suduvio — Allein, ganz allein. d) Argentinos lietuvių pastangomis išleista prof. E. J. Paršelio redaguota ir Vliko finansuota informacinė knygelė apie Lietuvą ispanų kalba — Lithuania, historia, arte y cultura. Daugiau leidinių išleisti 1968 Vlikas nebuvo įsipareigojęs, kaip neteisingai spaudoje buvo paralyta.

8. Vlikas paruošė memorandumą, kuris Vliko pirmininko ir diplomatijos šefo pasirašytais lydimais raštais, įvairiomis kalbomis, buvo išsiuntinėtas laisvojo pasaulio vyriausybėm Vasario 16 proga, ryšium su 50 m. valstybinės nepriklausomybės atstatymo sukaktimi.

9. Ryšium su Sovietijos invazija į Čekoslovakiją 1968 rugpiūčio 21 Vlikas išsiuntinėjo telegramą didžiajai spaudai ir spaudos agentūrom. Joje buvo nurodytas Lietuvoje ir Čekoslovakijoje įvykdytųjų okupacijų panašumas. Be to, ta proga buvo laisvojo pasaulio vyriausybėm išsiųsti išsamūs laiškai. Vienu ir kitu atveju buvo atsiliepimų.

11. Sovietų žygiai prieš Čekoslovakiją palengvino Vlikui gauti televizijos stotį ir joje apie pusę valandos stoties žinių redaktoriui atsaktnėti į klausimus, liečiančius Lietuvos reikalus. Ta pačia proga buvo New Yorke pasinaudota keliomis radijo stotimis. Televizijoje kalbėjo Vliko pirmin. dr. J. K. Valiūnas ir Vliko valdybos narys A. Budreckis, radiofone kalbėjo R. Kezys, Vliko sekretorius.

12. Tiek Vliko valdyba savo posėdžiuose (jų 1968 buvo 28), tiek Vliko taryba savo posėdžiuose (jų buvo 6) svarsto daugybę visokių klausimų, kurie paskui vykdomi bendro susirašinėjimo tvarka arba paskelbiami Eltoje.

Philadelphijoje vasario 23 iškilmingai buvo paminėta Lietuvos nepriklausomybės šventė. Šventės programą pranešinėjo Virginija Majauskienė ir Gabrielius Mironas. Nuotr. K. Čikoto

Bažnyčios ir kulto inventorius laikomas valstybės nuosavybe

OKUPUOTOJE TĖVYNĖJE

Valstiečių Laikraštis Vilniuje vasario 6 paskelbė įsidėmėtiną atsakymą į neva skaitytojų paklausimą, "kam priklauso maldos namai ir daiktai, skirti kulto tikslams?" ir "ar gali dvasininkai vienašališkai tvarkyti religinės bendruomenės inventorių ir lėšas?"

Atsakyme išdėstytieji dalykai žinotini ir lietuviams užsieniuose, ypač turintiems sumanymų siųsti ar testamente užrašyti turto kokiai bažnyčiai Lietuvoje. Tie dalykai taip pat gali būti įdomūs išgirsti ir nelietuvių visuomenėse, ypač religinėse organizacijose. Atsakymas čia pateikiamas be komentarų, tik pabraukus labiausiai įsidėmėtinas vietas.

"Bažnyčios ir kiti maldos namai bei juose esantis **kulto inventorius,** valdžios organų perduotas naudotis tikintiesiems, **priklauso valstybei. Šis turtas yra ne religinės bendruomenės, bet valstybės nuosavybė.** Maldos pastatus ir kitą turtą, būtiną kulto atlikimui, valstybiniai organai perduoda tikintiesiems, sudarantiems religinę bendruomenę, o ne dvasininkams, **ne religiniams centrams.**

"Religinė bendruomenė šį inventorių gauna pagal sutartį iš rajono (miesto) DŽDT vykdomųjų komitetų nemokamam naudojimui. Sutartį pasirašo ne mažiau kaip dvidešimt pilnamečių religinės bendruomenės narių. Jie įsipareigoja sergėti ir tausoti religinei bendruomenei perduotą naudotis kulto pastatą ir kitokį turtą, apmokėti išlaidas, susijusias su šio turto valdymu ir naudojimu, sugadinus ar praradus turtą, **padengti padarytus valstybei nuostolius,** naudotis kulto pastatu ar kitokiu turtu tik religinių poreikių tenkinimui.

"Visas **turtas, įsigytas religinių bendruomenių** organų, privalo būti valstybinių organų apyskaitoje ir **nesiskaito bažnyčios nuosavybe.** Religinė bendruomenė gali tik valdyti **valstybės turtą** ir juo naudotis **nuomos teisėmis.**

"Religinė bendruomenė privalo turėti tikslų kulto inventoriaus apyrašą. Į šį apyrašą įtraukiami taip pat visi naujai **pirkti, paaukoti ar perduoti iš kitų bažnyčių** religinio kulto daiktai. Į inventorizacijos knygas neįtraukiami tik atskirų asmenų paskolinti, privatūs daiktai. Religinė bendruomenė privalo leisti bet kuriuo metu, išskyrus laiką, kai atliekamos religinės apeigos, rajono (miesto) DŽDT vykdomųjų komitetų įgaliotiniams periodiškai tikrinti bei apžiūrėti inventorių. Tai, žinoma, nepažeidžia tikėjimo, pamaldų, religinių kultų atlikimo laisvės.

"Istorinę ir meninę reikšmę turintys maldos pastatai, esantieji ypatingoje įskaitoje, perduodami ta pačia tvarka ir tais pačiais pagrindais, kaip ir kiti maldos pastatai. Tačiau šiuo atveju dar privalu laikytis valdžios organų nustatytų meno kūrinių apyskaitos ir apsaugos taisyklių.

"Tikintieji turi teisę pasirašyti sutartį apie kulto pastato ir kitokio turto priėmimą. Perėmę jį, įgyja teisę dalyvauti šio turto valdyme lygiateisiai su asmenimis, pradžioje pasirašiusiais sutartį.

"Kiekvienas sutartį pasirašiusių turi teisę atsiimti savo parašą. Apie tai jis paduoda atitinkamą pareiškimą. Tačiau tai neatleidžia jo nuo atsakomybės už turto stovį ir apsaugą laikotarpiu nuo sutarties pasirašymo iki nurodyto pareiškimo dienos.

"Religinės bendruomenės reikalams tvarkyti, funkcijoms, susijusioms su kulto inventoriaus ir piniginių lėšų naudojimu, vykdyti religinė bendruomenė iš savo narių tarpo tikinčiųjų susirinkime, atviru balsavimu, renka vykdomąjį organą iš trijų asmenų. Kulto inventoriui ir lėšoms, surinktoms iš tikinčiųjų laisvanoriškais pagrindais, patikrinti religinė bendruomenė gali išrinkti revizijos komisiją.

"Dvasininkija ir religiniai centrai neturi teisės pašalinti tą ar kitą narį iš vykdomojo organo ar revizijos komisijos sąstato. Jie neturi taip pat teisės duoti bet kokių privalomų patvarkymų religinės bendruomenės vykdomajam organui, revizijos komisijai bei tikintiesiems. Dvasininkų funkcijos apsiriboja religinių apeigų atlikimu. **Tikintieji samdo** ar **išsirenka dvasininką, taip pat, kaip sargą, vargonininką** ar **kitus bažnyčios tarnus.** Pašalinti atskirus asmenis iš religinės bendruomenės vykdomojo organo ar revizijos komisijos narių tarpo turi teisę tik vietinių valdžios organų vykdomieji komitetai.

"Dvasininkija ir religiniai centrai neturi teisės tvarkyti religinių bendruomenių žinioje esančio turto ir piniginių lėšų. To reikalauja tarybiniai įstatymai. Tačiau praktikoje neretai, ypač katalikų bažnyčioje, pilnu religinės bendruomenės šeimininku yra kunigas. Jis vienas tvarko religinės bendruomenės kulto reikmenis, pinigines lėšas, vadovauja kitiems reikalams. Klebonai stengiasi visą vadovavimą parapijoms paglemžti į savo rankas, panaudoti tai savanaudiškiems tikslams. Tai grubus tikinčiųjų teisių ir tarybinių įstatymų pažeidimas.

"Kunigai turi teisę imti iš tikinčiųjų tik už religinius patarnavimus: krikštą, santuoką, laidotuves ir kt. Pinigai, kunigų gauti už religinius patarnavimus, yra jų asmeninės pajamos, kurios nieko bendro neturi su religinės bendruomenės pajamomis. Dvasininkai, kaip ir visi kiti piliečiai, už savo pajamas privalo mokėti pajamų mokestį. Religinių bendruomenių pajamos yra neapmokestinamos."

(Elta)

Buržuaziniai pavojai

A. Sniečkus, straipsnyje apie komsomolo 50 metų sukaktį (**Tiesa,** sausio 29) vėl įspėdinėjo jaunimą budriai saugotis "buržuazijos ideologinių diversijų". Esą,

"Mūsų priešai stengiasi idėjiškai nuginkluoti jaunimą, atbukinti jo klasinį sąmoningumą, priešpastatyti jaunimą vyresniajai kartai, užkrėsti jį buržuazinės ideologijos, ypač nacionalizmo nuodais, skleisti jaunimo tarpe svetimus mūsų santvarkai buržuazinius įpročius ir moralę". (Elta)

Los Angeles lietuviai įteikia Richardui Nixonui dovanėlę jo rinkiminės kampanijos metu. Iš k. į d. Danutė Gustaitė-Januškienė, Birutė Lembergaitė, Giedrė Gustaitė. Nuotr. L. Kanto

Komunistinės Kinijos chirurgai operuoja loginius pagal Mao mintis

Kam teko matyti vaizdų iš komunistinės Kinijos "kultūrinės revoliucijos", galėjo pastebėti, kaip tie revoliucionieriai, kur bebūtų, rankose nešiojasi "Mao Tse-Tungo mintis" —raudonai aptaisytą knygelę ir laikas nuo laiko atsivertę iš jos pasiskaito. O ir Vakarų pasaulyje Mao doktrinos išpažintojai (komunistai), kurie aklai seka kiniečius, irgi nešiojasi "Mao mintis" ir iš jų semiasi savo žygiams įkvėpimo. O jau pačioje komunistinėje Kinijoje be "Mao minčių" niekas nedaroma.

Kinijos medicinos žurnalas "China's Medicine" aprašo atveją, kaip pagal "Mao mintis" buvo padaryta svarbi operacija. Ta žinia turi paskatinti ir kitus gydytojus panaudoti tą pat metodą sunkiose operacijose.

Esą prieš metus į vieną liaudies kariuomenės ligoninę buvo atgabenta ligonė, turinti pilve baisų augl, sveriantį net 45 kg. Tos ligonės istorija prasidėjusi prieš ketverius metus, kada kai kurie "buržuaziniai" gydytojai, padarę diagnozę, nustatė, kad ligonė yra nepagydoma ir kad jai nieku negalima padėti. Pacientė, nors ir smulkaus sudėjimo, svėrusi 98 kg ir buvo baisiai nusilpusi. Tačiau liaudies gydytojai tuojau ligonei pritaikė pirmąjį Mao įsakymą. Mao gi sako, kad pirmiausia reikia tarnauti liaudžiai, ir todėl gydytojai priimdami ligonę į ligoninę kaip tik įvykdė tą Mao įsakymą.

Antrasis žingsnis buvo ištirti pacientę pagal Mao mintis. Ją reikėjo įtikinti, kad ankstesnioji diagnozė, reiškianti mirtį, buvusi padaryta pagal Chruščiovo revizionistinę liniją, kai tuo tarpu pagal Mao mintis ji gali būti išgydyta.

Nugalėjus pacientės nepasitikėjimą, ką toliau daro šie gydytojai? Jie daro diagnozę ir nori nustatyti kokio tipo yra tasai auglys, remdamiesi Mao mintimis, kuris sako: "Negalite išspręsti problemos? Gerai. Tada pasiinformuokite apie dabartinę būklę ir istoriją". Grupė gydytojų tuojau pajuda: aplanko ligonines, kur pirmiau buvo pacientė, ir grįžta su diagnoze: "fibrocarcoma retroperitonalis leviter maligna". Bet kodėl ta diagnozė klaidinga? Tai kaltė chruščiovinių revizionistų. O nepagydomos ligos supratimas yra priešingas Mao Tse-Tungo minčiai. Visos ligos yra pagydomos dabar, arba bus pagydomos netolimoje ateityje. Mao sako, kad reikia "išplėšti mirštančius iš mirties nagų ir gydyti sužeistus su revoliuciniu humanitarizmu". Tad partiniai gydytojai, remdamiesi tokiu tikėjimu, padarė ligonės apžiūrėjimą, reikalingus egzaminus ir pagaliau nusprendė, kad tai nėra piktybinis auglys ir kad galima bandyti jį pašalinti.

Beliko imtis darbo. Po mėnesio nuo atvykimo į ligoninę pacientė buvo nugabenta į operacinę salę, pirmiau kelis kartus pakartojus Mao žodžius: "Apsiginkluokite drąsa, nebijokite jokios aukos, nugalėkite visas kliūtis, kad pasiektumėt pergalės". Operacinėje salėje jau laukė gydytojų ekipa, prie kurios prisidėjo vietos kompartijos sekretorius ir keli draugai, atėję padrąsinti gydytojų Mao mintimis. Bet štai, po penkių minučių prasidėjus operacijai, pasireiškė ligonėje kvėpavimo sutrikimai: alsavimas susilpnėjo, pulsas pagreitėjo, kraujo spau-

(nukelta į 3 psl.)

J. B. SMALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose apylinkės dalyse. Tel. VIrginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, lietuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N. Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418; tel. VIrginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MIŠIONO GĖRIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

GREITOJI PAGALBA. Nenusimink, gausi pagalbą. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai Deksnio mostis, dabar vadinama "Ree-Leef Rub". Dėžutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Persiuntimui pridedama 50¢. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

Tel. (212) 497-8865
Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.
Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas.
Plaukų dažymas
267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, R. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743
BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiame pasaulyje
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

NEW YORK CHICAGO
LITAS Investing Co., Inc.
specializuojasi nekilnojamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržios ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:
LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212 - 441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312 - 476-2242
Visais apdraudos ir nekilnojamo turto klausimais prašome kreiptis į
LITAS SERVICE CORPORATION
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212 - 847-5522
Plinas draudimo patarnavimas — namams, mašinom, gyvybei ir k.
Chicago Rome Paris München Los Angeles: Atostogos Suvažiavimai LITAS Travel Service yra pasiruošus Jums patarnauti nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsistoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. — LITAS Travel Service talkina įkviečiant gimines iš Lietuvos, atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOŠIATĖS KELIONĖN?... Nepamirškit
LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212 - 847-5522
SĖKMINGOS KELIONĖS!

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221
Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $8.00 — Subscription per year $8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Mažosios Lietuvos didieji vargai

Mažoji Lietuva, nuostabiai gražus gintarinis Baltijos pamarys, kur jau nuo žilos senovės gyveno lietuviškos gentys, yra ryškiausias simbolis lietuvių tautos kentėjimų. Tame pamary, kaip nė vienoje kitoje Lietuvos žemėje, per ilgus amžius tikrieji to krašto savininkai, kilnūs žmonės, turėjo ir tebeturi rungtis už savo žemę ir gyvybę su piktos valios įsibrovėliais. Kovos prasidėjo dar kryžiuočių įsiveržimo metu, kai anie tariami krikščionybės riteriai atėjo su apsuktu kryžiumi arba kalaviju. Kovos ir kančios tebetveria ir dabar, kai Mažoji Lietuva, prie Rusijos priskirta, niokiojama kūjo ir priekalo. Kas to krašto negriebė ir kas jo nevargino?

★

Kryžiuočiai, ilgus amžius Mažąją Lietuvą valdę, vis dėlto neįstengė jos suvokietinti. Viena, kas čia paliko, tai protestantizmas, tartum likimo pasityčiojimas iš Marijos ordino riterių. Apaštalavę kardu katalikybei, jie patys pirmieji nuo jos nusigręžė, kai žmonės dar ilgai laikėsi Marijos garbinimo ir lankė jos šventoves Lietuvoje, siekdami net Šiluvos. Iš Mažosios Lietuvos pasklido pirmas spausdintas lietuviškas žodis ir pirmieji Šventojo Rašto vertimai. Lietuvybė buvo tokia gaivi, gyva ir šviesi Dievo žodžiu, kad visas rytinis Prūsijos kraštas, siekęs Lietuvos, nuo šešioliktojo amžiaus tebebuvo vadinamas Lietuva. Vokiečių valstybėje ji sudarė lietuvišką provinciją— Litauen, ramią, darbščią, dainingą ir šviesią, kaip Baltijos marių išplaujamas gintaras ar pamario smiltėtos kopos.

★

Maras, užneštas svetimųjų aštuoniolikto amžiaus pradžioje, buvo viena iš didžiųjų nelaimių tam mielam krašui ir jo geriem žmonėm. Jų išmirė apie 150,000. Kai kurios sodybos ypačiai apie Ragainę ir Gumbinę, liko visai tuščios. Atkelta buvo vokiečių kolonistų, — žmonių nenuoramų savam krašte. Kristijonas Donelaitis, tasai ano meto Mažosios Lietuvos rašytojas pažiba, skundėsi ir rašė, kad atėjūnai užkrėtę kraštą "visokiomis nedorybėmis". Gi vietinių lietuvių dorybė buvo tokia didelė, kad Prūsijos kariuomenėje lietuviai buvo laikomi pačiais geriausiais kariais. Ir vis dėlto tuos geruosius ir ištikimus žmones ėmė prievarta vokietinti per įstaigas, mokyklas. Kokia tai buvo neteisybė, galima suprasti iš to, kad pats būdamas vokietis, Sauerveinas, taurus žmogus, pramokęs lietuvių kalbos, ragino nepasiduoti. Jo eilės pasidarė Mažosios Lietuvos himnu: "Lietuviai esame mes gimę, lietuviai turime ir būt"...

★

Vokiečių priespaudos laikai su I Didžiuoju karu pasibaigė tik siauram Mažosios Lietuvos pakraštėliui, pramintam Klaipėdos kraštu. Tačiau ir tą dešinįjį Nemuno krantą su pačia Klaipėda teko patiem lietuviam vaduoti: atimti iš prancūzų, kad netektų lenkam ar dar kam kitam, nors 1920 kovo 21 buvo pareikšta Mažosios Lietuvos žmonių valia jungtis su visa Lietuva. Galėjo prisijungti tik Klaipėdos kraštas 1923. Jis stipriai pakilo ekonomiškai, bet netrukus pakilo ir nacių keliamas nerimas, sabotažas, priešiška akcija, o 1939 kovo 22 Hitleris jėga atplėšė nuo Lietuvos visą Klaipėdos kraštą. Jis grįžo Lietuvai po II Didžiojo karo, bet jau sovietų vergijoje.

★

Rusai praėjusio karo metu žvėriškai Mažąją Lietuvą nuniokiojo, žmones išžudė badu ir tremtimi, kraštą apsodino savais kolonistais ir surusino visus gražiuosius lietuviškus vietovardžius. Bet didžiųjų nedorėlių darbai praeis kaip pamario dulkės. Liks gyvas lietuviškas žmogus, kaip Baltijos marių amžinas gintaras.

Beskyrinė sistema - įvairaus mokymo sintezė

Mokytojo A. Rinkūno pranešimas, skaitytas mokytojų konferencijoje New Yorke kovo 15 d.

Individualinis ar kolektyvinis mokymas?

Individualinis mokymas namie ar kolektyvinis mokymas klasėje? Kuris geresnis? Atsakymo į tuos klausimus jau ilgus šimtmečius ieško pedagogikos istorija. Individualinio mokymo šalininkai mano, kad pavienio mokinio asmeniškas santykiavimas su mokytoju yra geriausias asmenybės ugdymo laidas, nes mokytojas tuo būdu gali geriausiai prisitaikyti prie mokinio dvasinės raidos. Viešosios mokyklos liko panašios į graikų mitologijos kalvio Prokrusto geležinę lovą. Iš Prokrusto lovos visi išeidavę lygaus ūgio. Tokia vaikų dvasinio lyginimo filosofija vyravo mokyklose daugelį šimtmečių.

Tiek individualinio, tiek kolektyvinio mokymo sistemoms nuėjus į kraštutinumus, palengva stiprėjo kita srovė, kviečianti atidaryti mokyklos langus ir duris į gamtą. Gamtoje ar realiame kasdieniame gyvenime žmogus negali būti nei vien užsidaręs individualistas, nei vien bespalvis pilkos masės narelis. Tokia tai gyveniška turinti būti ir mokykla, kurioje vaikas turi rasti progos individualiai plėtotis, kartu neatitrūkdamas ir nuo dalyvavimo kolektyviniame gyvenime. Teoretiškai tai reiškė, kad švietėjai turėjo rasti sintezę tarp individualinio ir kolektyvinio mokymo. Manoma, kad ji bent dalinai yra rasta modernioje beskyrinio mokymo sistemoje.

Šiek tiek istorijos

Beskyrinė sistema pirmiau pradėjo reikštis praktiškai. Tai įvyko vietovėse, kur į mokyklą" galėjo susirinkti pas vieną mokytoja vos keli vaikai, įvairaus išsilavinimo. Mokytojas savaime turėjo dirbti su kiekvienu vaiku individuališkai daugelyje sričių, tačiau vis dėlto jie visi sudarė kolektyvinę klasę, kartu žaidžiančią, dainuojančią, praleidžiančią laisvalaikį.

Teoretiškus ir praktiškus šio principo mokyklos su daugeliu vaikų pagrindus davė M. Montessori, sukurdama jos vardu žinomą vaikų darželių sistemą. Pradžios bei aukštesniajai mokyklai šia idėją plėtojo ir taikė amerikietė H. Parkhurst, dirbusi Dalton, Mass., mieste. Nuo to H. Parkhurst sistema dažnai vadinama Dalton planu.

Garsusis Amerikos pedagogas J. Dewey, dominavęs šio krašto pedagoginiam gyvenimui keliis dešimtmečius, yra aiškiai pasisakęs prieš skyrinę sistemą. Tikrasis beskyrinės sistemos įvedimas į JAV pradžios mokyklą prasidėjo nuo 1942, kai Milwaukee pradžios mokyklų "pirmokai" buvo sujungti į beskyrinį vienetą. Pirmoji gimnazija, JAV perėjusi į beskyrinę sistemą 1957, buvo Melbourne High School Floridoje. Šiuo metu JAV-se beskyrinių mokyklų procentas svyruoja atskiruose steituose nuo 5,5 proc. iki 30 proc.

Beskyrinės sistemos filosofija

Beskyrinė sistema remiasi šiais vaiko psichologijos dėsniais:

a) Vaikas nėra neišsivystęs bei nesubrendęs suaugęs. Savo amžiaus ribose jis yra išbaigtas individas, kuris toliau plėtojasi savo fizines, protines, socialines, estetines bei jausmines galias jam individualiniais keliais..

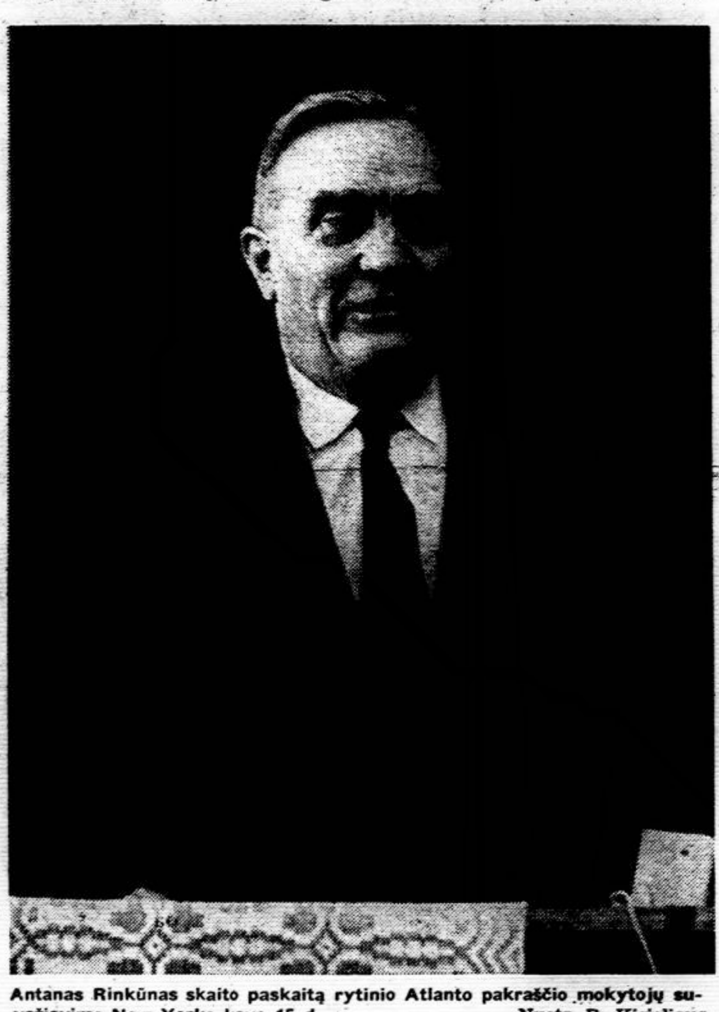

Antanas Rinkūnas skaito paskaitą rytinio Atlanto pakraščio mokytojų suvažiavime New Yorke kovo 15 d. Nuotr. R. Kisieliaus

b) Aukščiau minėtoji plėtotė vyksta nenutrūkstamai (pavyzdžiui, nesustoja mokslo metams pasibaigus) ir kiekvienam vaikui skirtingu tempu.

c) Vaikas, kaip ir kurio kito amžiaus žmogus, turi teisę pergyventi ne tik nepasisekimus, bet ir laimėjimus. Nuolatinis mokinio laikymas nepasisekimuose griauna visą mokymosi tikslą.

d) Vaikai turi tam tikrų bendrų interesų, ypač savo amžiaus grupėje. Reikia duoti mokiniam laiko tuos interesus kolektyviai išgyventi.

Planuojant vaiko mokymo bei auklėjimo darbą pagal minėtuosius psichologinius dėsnius, tenka remtis šiais pagrindais:

a) Mokyklinio darbo eigoje centru yra ne programa, ne mokytojas, bet vaikas. Kraštutiniai šio principo taikytojai yra nuėję tiek toli, kad yra linkę leisti mokiniui pasirinkti mokomuosius dalykus. Mes to nesiūlome, norėdami minimą principą suprasti taip, kad duodamoji medžiaga turi vaikui tikti: būti įdomi ir suprantama, kad jis ją pajėgtų sąmoningai ir noriai pasisavinti.

b) Kadangi vaiko interesai ir pajėgumas atskirose srityse nėra vienodi, tai leidžiama mokiniui kiekviename dalyke eiti pagal savo individualinį tempą. Iš to išeitų, kad tame pačiame klasės kambary iš karto dirbtų įvairios dalykinės vaikų grupės, kad vaikas galėtų būti keliamas iš grupės į grupę pagal pasiektus rezultatus, kad gali atsitikti, jog kai kuriems dalykams vaikas turės pereiti į kitą kambarį.

Iš to seka išnykimas vaikų paskirstymo į tradicinius skyrius. To vietoje yra vaikų paskirstymas į dalykinius ciklus ir grupes. Kiekvienoj grupėj vaikas dirba savarankiškai jam tinkamu tempu. Išnyksta "palikimas antriesiems metams", nes išnyksta ir tradiciškai suprasta mokslo metų pabaiga, išvirsdama į natūralią grupės darbo pertrauką poilsiui. Išnyksta tradiciniai pažymiai, vietoje to paliekant vaiko pagyrimą ar papeikimą ne už egzamino rezultatą, bet už pastangas rezultato siekiant, už gerėjimo tempą.

Beskyrinės sistemos praktika anglo-saksų mokyklose

Programa, arba norimo išeiti kurso nustatymas, yra pirmoji problema. Mūsų pavyzdžiui pasirinkta angliškoji mokykla yra iš tų, kuri turi programinius nuostatus. Tai pradžios mokykla, kurioje vidutinio gabumo mokinys išbus aštuonerius metus. Tokiu atveju programa nustato: išeinamuosius dalykus ir tų dalykų pačios pagrindinės medžiagos paskirstymą į 3 ciklus: pradiniam ciklui, viduriniam ciklui ir vyresniųjų ciklui. Tai ir viskas, kas ateina iš "valdžios". Tolimesnis programos paskirstymas, kiek to reikia, atliekamas pačių mokytojų, prisitaikant prie vietos sąlygų ir mokinių — prisitaikant prie jų pajėgumo ir interesų.

Mokytojų klausimas yra antroji problema. Beskyrinėj sistemoj mokytojas nėra pagrindinis naujos medžiagos šaltinis: vaikai raginami patys susirast naujus faktus bibliotekoje (reference room). Mokytojas yra tik "pagalba varguose" — padeda tiems, kurie patys nepajėgia eiti pirmyn. Tai padaro mokytojo darbą žymiai sunkesnį, nes daug lengviau iš vakaro pasiruošus naują dalyką pasakoti tylinčiai klasei, negu atsakinėti į įvairius netikėtus klausimus bei padėti raustis bibliotekoje ir tuo pačiu metu prižiūrėti visos grupės disciplina.

Mokslo priemonės šioje sistemoje turi labai didelės reikšmės. Jei tradicinėje mokykloje pagrindinis mokslo priemonių tikslas buvo tik palengvinti mokymosi procesą, tai beskyrinėje sistemoje be tinkamų mokslo priemonių nėra ko nė pradėti. Kai sakome "tinkamos" priemonės, tai turime galvoje tokias, kuriomis pasinaudodamas

(nukelta į 4 psl.)

Kom. Kinijos...

(atkelta iš 2 psl.)

dimas nusmuko. Biaurus momentas. Bet partijos sekretorius tuojau pacitavo Mao mintį: "Pirmiausia reikalingas entuziazmas, bet taip pat ir ramybė bei intensyvi ir tvarkinga veikla". Padrąsinti Mao mintimis, atidžiai apsvarstė padėtį. Jie turėjo jų pačių išrastą aparatą anestezijai ir nutarė jį panaudoti. Viskas puikiai pavyko.

Tačiau iškilo nauja sunkenybė: parinkti operacijos techniką — piauti ar nepiauti membraną, kuri dengia žarnas. Bet ir čia pasirėmė Mao mintimis: "Pirmiausia reikia pulti išblaškytas ir izoliuotas priešo jėgas, o jau paskui pulti koncentruotas ir didesnes jėgas, jas apsupti ir visiškai sunaikinti". Tai buvo būdas, kuriuo galima nugalėt auglys: pirmiausia jį izoliuoti nupiaunant ryšius ir kraujo indus, paskui pamažu atpalaiduoti nuo jungiančių audinių ir taip išimti jį visiškai.

Tai buvo Mao Tse-Tungo minčių pergalė — rašo "China's Medicine". Ateityje reikią darlabiau iškelti didžiąją Mao minčių raudonąją vėliavą ir pritaikyti ją visiems gyvenimo atvejams.

Visa tai atrodytų kvaila pasaka, jei tai nebūtų smulkiai aprašyta medicinos žurnale "China's Medicine". Bet juk kvailybei nėra jokių ribų, o asmens kulto propagandai juo labiau.

V. Mar.

JONAS JAŠKAUSKAS

LEMTINGOS DIENOS

APYSAKA

(32)

— Tu labai geras, Joneli... — padėjusi ant Jono peties galvą, Elenutė užsisvajojo, ir abu kurį laiką tylėjo. Tada Jonas paklausė:

— Tai ką manai apie vestuvių laiką?

— Manau, gal dar reikėtų pasitarti su tėveliais.

Kitą vakarą Jonas užėjo į savo uošviją, ir visi sutarė vestuves iškelti pirmą sekmadienį po Naujų Metų. Didesnio parengimo nedarysią. Kviesią tik artimuosius gimines.

★

Jonas nutarė aplankyti seserį ir ta pačia proga pakviesti ją į vestuves. Kai išvažiavo Palomėn gyventi, būdamas labai užsiėmęs, dar nebuvo kaime apsilankęs. Pasinaudodamas laisvu sekmadieniu, išėjo.

Sesers su vaikais nerado: jie dar nebuvo grįžę iš bažnyčios. Susiradęs žinomoj vietoj laikomą raktą, atsirakino duris ir įėjo vidun. Jam tuojau krito į akis ant suolo padėtas smarkiai aptrintas kareiviškas duonmaišis.

— Iš kur tas? — pagalvojo. Nespėjus rasti tinkamo atsakymo, tarp durų pasirodė sesuo su vaikais ir... O, Dieve! ... Juozas!

Su neapsakomu džiaugsmu broliai apsikabino.

— Dieve! ... Kokia laimė... Mes jau visko prigalvojom, o dabar taip netikėtai...

— Ačiū Dievui! Atvargau ir grįžau sveikas.

— Tai tik vakar grįžai? — paklausė Jonas.

— Vakar vakare parėjau iš Palomės. Nežinojau, kad tu ten esi. Būčiau aplankęs.

Kol sesuo parengė pietus, broliai dalinosi savo pergyvenimais, kalbai nerasdami galo.

Juozas buvo smarkiai išvargęs. Už Joną aukštesnis ir stambesnis. Amžiaus skirtumas tik treji metai, bet atrodė daug vyresnis.

Paskutiniu metu kaime jau buvo daug naujų žmonių. Ne tik iš Rusijos parvažiavusių, bet ir iš Austrijos ar Vokietijos nelaisvės.

Jonas papasakojo savo planus dėl vestuvių. Uršulė Juozui jau buvo minėjusi apie Jono susižiedavimą, tai vestuvių laiko nustatymas nebenustebino.

Pavalgius pietus, pradėjo rinktis kaimynai. Uršulė, pro langą pamačiusi ateinant Antaną Šalčių, pasakė:

— Ir Surdegių Onytė netrukus kels vestuves.

— Su kuo? — pasiteiravo Jonas.

— Su Antanu Šalčium! Jis kaip tik čia ateina.

Kaimynai Joną klausinėjo apie naują lietuvišką valdžią, pasakojo vietines naujienas, džiaugėsi gavę iš Kalnų valsčiaus komiteto pigiai nusipirkti druskos, cukraus, grūdų. Kas neturėjo pinigų, gavo veltui. Atsirado ir nepatenkintų, kurie kaltino komitetą už neteisingą dalinimą. Vieni gavę be reikalo, kitiem, jų nuomone, duoti reikėję, bet negavę. Jonas komitetą teisino, sakydamas, jog klysti yra žmogiška ir kiekvienas klaidų gali padaryti. Patarė, kaip tą ar kitą klaidą reikėtų atitaisyti. Pagaliau pasakė:

— Aš manau, jei komitetas ir padarė vieną kitą klaidą, tai be blogos valios. Neklysta tik tas, kad nedirba.

Neatsirado, kas prikištų komitetui blogą valią. Kėlė tik klaidas.

Jonui jau reikėjo grįžti Palomėn. Su visais atsisveikinęs, Juozo lydimas išėjo. Su broliu atsiskyrė tik baigiantis kaimo laukams. Iš savo santaupų įdavė jam 50 markių, tardamas:

— Tai pradžiai gyvenimo! Vėliau, matysime, gal galėsiu daugiau paremti. Dabar tik gerai pailsėk po tiek iškentėto vargo.

Juozas nenorėjo pinigų imti, sakydamas, jog ir Jonui pačiam jie pravers, ypač pradedant naują gyvenimą.

— Nesirūpink! Mudu abu dirbam, tai lengvai išsiversime.

Atsisveikinant, Juozas palinkėjo geros sėkmės ir prašė pasveikinti būsimą brolienę, nors dar ir nepažįstamą.

NEIŠSIPILDŽIUSIOS SVAJONĖS

Susikūrusi Lietuva kėlėsi iš vargo ir skurdo. Vilniuje jau buvo sudarytas pirmas ministerių kabinetas. Apskrities komitetas pradėjo gauti naujos vyriausybės potvarkius. Nebereikėjo veikti sava nuožiūra ir atsakomybe. Darbo sąlygos gerėjo, gyvenimas normalėjo. Visi džiaugėsi, kad Lietuva keliasi iš karo griuvėsių, teikdama šviesių vilčių.

Bet štai netikėta žinia: Vilnių užplūdo bolševikai. Lietuvos vyriausybė buvo priversta pasitraukti į Kauną. Pradžioje nenorėta tikėti, bet žinios greit pasitvirtino. Netrukus ir Palomėn atėjo raudonoji armija. Lietuvos gyventojai vadino ją driskių armija. Tas vardas jai labiau tiko. Tai buvo kažkas panašaus į nuskurdėlių gaują, o ne į kariuomenės dalinį.

Tuoj prasidėjo teroras, asmeninių sąskaitų suvedinėjimai. Buvo šaukiami mitingai, į kuriuos žmonės nenorėjo eiti. Ėjo tik iš prievartos, grasinami įvairiomis bausmėmis. Susiorganizavo nauja "raudona" valdžia, pasivadinusi revoliuciniu komitetu. Niekas jos nerinko. Žmonių rinkti atstovai buvo pašalinti, kai kurie net areštuoti ir ištremti į Rusijos gilumą.

Joną greit iš pareigų atleido ir naujo darbo nedavė. Rytų Lietuvoj įsiviešpatavo bolševikinis siaubas. Vėl prasidėjo plėšimai, prievartavimai, kuriuos vykdė ne vien belaisvių gautos, bet ir patys raudonarmiečiai. Turėdami neribotas teises ir pačių susikurtą plačiai vartojamą šūkį "Plėšk apiplėštą", paimdavo iš ūkininnkų ar iš miesto vežikų arklius; pasikinkę į dideles roges, prigrūdavo bent du ar trys vežimai ginkluotų vyrų: nužiūrėję kur turtingesnį ūkį ar dvarą, nuvykdavo ir dienos metu jį apiplėšdavo.

Pasipriešinti niekas negalėjo, į jokius nusiskundimus niekas nekreipė dėmesio. Vieni plėšė dieną, kiti naktį, ir niekas negalėjo žinoti, kurią dieną ar valandą jo turtas arba jis pats bus sunaikintas ar nužudytas.

Senąją miliciją atleido, daugelį areštavę išvežė, o naujos dar nespėjo suformuoti. Žmonės kentėjo siaubingą neviltį.

Jonas pasijuto mieste nesaugus. Jis nutarė išvykti į kaimą. Likus be darbo, nebebuvo nė prasmės mieste gyventi. Sutartas vestuves turėjo atidėti.

Elenutei darbo netekimo pavojus kol kas negrėsė. Ji tebedirbo ligoninėj. Ar ilgai ten išsilaikys, sunku buvo pasakyti. Tik jos sesuo Emilija nukentėjo, nes nauja valdžia naujai įkurtą vaikų prieglaudą panaikino, o patalpas paėmė kareivinėms.

Griuvo vos pradėtas statyti Nepriklausomos Lietuvos rūmas. Sužlugo ir dviejų širdžių svajonės sukurti laimingą šeimą. Jonas su skaudama širdimi atsisveikino savo išrinktąją, palikdamas ją ašarose, negalėdamas tikrai pasakyti, kada ją aplankys, o dar labiau nežinodamas, kada galės sukurti išsvajotą šeimos židinį. Viskas laikinai turėjo būti nutraukta, paliekant viską spręsti nežinomam laikui.

Parvykęs į kaimą, Jonas laukė pats nežinodamas ko. Nenorėdamas kam nors nereikalingai į akis, iš namų niekur neidavo. Nors jautė turįs žmonių pasitikėjimą ir patsai jais tikėjo, bet ką nors daryti savo padėčiai pagerinti nesiryžo. Nematė būdo, kaip tai galėtų padaryti.

Į Kalnus irgi nėjo. Iš žmonių pasakojimų žinojo, kad ir Kalnų valsčiaus komitetą ištiko panašus likimas. Bet, kadangi bolševikai vietoj patikimų žmonių neturėjo, tris senojo komiteto narius — Kazį Zaranką, Stefą Pševilskaitę ir Antaną Matuką — laikinai paliko pareigose. Meškūną, Dubausį ir Limbą, kaip nepatikimus, atleido.

Neilgai ir likusiems teko dirbti. Pirmoji krito Stefa. Ją pašalino dėl kažkokių slaptų skundų. Į jos vietą atvyko iš Palomės žydelis. Jis atvežė ir atleidimo įsakymą.

(Bus daugiau)

Vytauto klubo organizatorius

A.A. Stasys Gabaliauskas

Savo draugų ateitininkų paragintas parašyti nekrologą apie a.a. Stasį Gabaliauską, pirmiausia pabandžiau pavartyti Lietuvių Enciklopediją ir patikrinti datų. Nieko neradau.

Vis dėlto Stasys Gabaliauskas nebuvo eilinis žmogus. Lietuvoje jis buvo iškilęs pas ateitininkus, Pavasario sąjungoje ir pas krikščionis demokratus. Amerikoje buvo laikraščių redaktorius. Jis buvo vienas iš studentų ateitininkų Vytauto klubo steigėjų. Bet ir apie šį klubą enciklopedijoj nieko neradau.

Taigi tenka pasikliauti tik savo atmintim. O atmintis ir pasilieka atmintim: daug kas su laiku išbyra, daug kas ir pasikeičia. Manau, kad a.a. Stasio draugai mane pataisys, pridės, kas bus mano praleista, kas netaip pasakyta.

Pirmą kartą susitikau a. a. Stasį 1924 metais Šiauliuose, pirmajame pavasarininkų kongrese. Man teko tam kongresui pirmininkauti. Teko ten pažinti daug jaunų žmonių, ypač gimnazistų. Anksčiau mes nebuvom matę tokios apimties kongreso. Mum buvo nedrąsu imtis tokio didelio darbo. Tai galėjo padaryti tik pasaulio matęs žmogus. O toks žmogus buvo prof. Juozas Eretas, atvykęs iš Šveicarijos, su naujomis idėjomis, su Vakarų Europos pažinimu, su drąsa rengti nežinomus parengimus Lietuvoje.

Katalikų inteligentijos tada buvo maža, ir toji pati buvo užsiėmusi kitais dalykais. Prof. Eretas ėmėsi darbo su nepatyrusiais žmonėmis, su gimnazistais, kurie, be entuziazmo ir pasitikėjimo profesorium, nieko daugiau ir neturėjo. O gimnazistų ateitininkų privažiavo tikrai daug. Čia ir teko tarp daugelio suikti jaunuolį Stasį Gabaliauską. Jis tada buvo baigęs septynias klases Telšių gimnazijoj. Aukštas, plonas, visada besišypsąs, judrus, drąsus, pasirengęs ką nors daryti. Niekuo jis tame kongrese nepasižymėjo, o ir pasižymėti negalėjo, tik jo buvo visur pilna.

Antrą kartą jį teko susitikti Kaune, pavasarininkų organizacinėj konferencijoj. Ir vėl man teko pirmininkauti, o Stasys buvo vicepirmininkas. Tai buvo 1925. Tada jis pavasarininkų vadovybės buvo pastebėtas kaip geras organizatorius ir vadovas.

Vėliau jau turėjau visą eilę susitikimų su Stasiu. Pirmiausia Telšiuose, kur jis 1925 baigė gimnaziją. Tada dirbau krikščionių demokratų centre reikalų vedėju, ir man jau rūpėjo rinkimai į seimą, kurie turėjo vykti ir vyko 1926 pradžioje. Rūpėjo sudaryti instruktorių kadrus apskrityse. Reikėjo ieškoti tinkamų asmenų. Telšiuose man buvo nurodytas kaip tinkamiausias tam darbui Stasys Gabaliauskas. Ypač jis turėjo gerą vardą pas Telšių dekaną kan. Korzoną.

"Geresnio nerasi," sakė kanauninkas. "Energingas, veiklus, drąsus, su iniciatyva, gerai išsilavinęs, gerai apsitrynęs, pažįsta žmones, turi visur draugų, daug važinėjęs po apskritį, žmonės jį mėgsta, jo klauso, jį seka."

Ir taip mes susikalbėjom, kad jis paims Telšių apskritį savo globon.

Kan. Korzonas buvo vienas iš partijos šulų. Jis buvo visų krikščionių demokratų konferencijų nuolatinis dalyvis. Su juo skaitėsi partijos vadovybė, su juo skaitėsi ir visi kiti. Taigi jo rekomendacija ne tik buvo galima pasitikėti, bet ir reikėjo ją priimti.

Taip Stasys ir pradėjo partinį darbą, kurį atliko rimtai ir atsidėjęs.

Rudenį jis atvažiavo į Kauną ir pradėjo lankyti Kauno universiteto teisių fakultetą.

Tuo laiku prasidėjo didelis judėjimas studentų ateitininkų tarpe. Ligi to laiko Kaune buvo viena draugovė su daugeliu narių. Buvo aišku, kad ji jau peraugo vieno organizacinio vieneto ribas. Reikėjo jai kitos struktūros. Draugovė buvo pasiskirsčiusi į sekcijas: visuomenininkai, eucharistininkai, abstinentai, sporto, mergaičių sekcija ir k. Stasys buvo uolus visuomenininkų sekcijos narys. Bet sekcijos padėties neišgelbėjo. Nutarta skirstytis į administratiškai skirtingus vienetus ir veikt nepriklausomai nuo kitų vienetų. Tokiu būdu buvo prieita ir prie Vytauto klubo steigimo. Prie visų ateitininkiškų bruožų ir idealų buvo stipriai užakcentuotas klubo visuomeniškumas, kurį tada supratome kaip ėjimą į tautą visai plačia prasme.

Buvom sutarę, kad Stasys apsiima klubą organizuoti. Aš sutikau būti jo padėjėju. Jis buvo pirmasis Vytauto klubo pirmininkas. Apie klubo veiklą būtų galima daug kalbėti. Bet gal kitą kartą ir kita proga. Taip Stasys tvirtai įėjo į studentų ateitininkų tarpą.

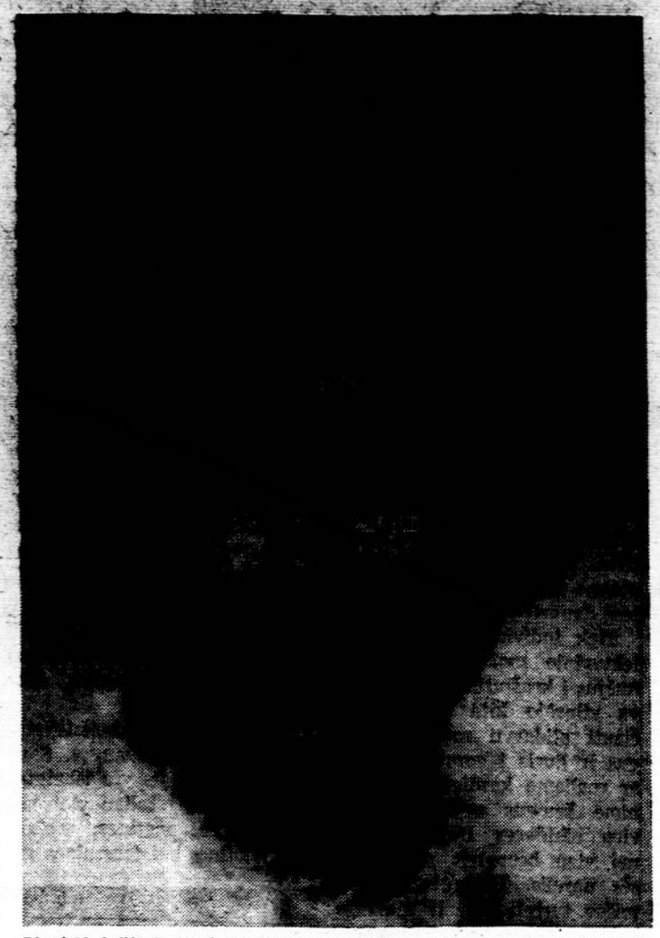

Pianistė Julija Rajauskaitė skambins literatūros vakare, kuris bus kovo 22, šeštadienį, Elizabetho lietuvių Laisvės salėje. Pradžia 7:30 v.v. Vakarą rengia ir globoja Lietuvių Bendruomenės apylinkė.

Baigęs teisių fakultetą, jis nuėjo į teisingumo ministeriją. Čia vyravo nepalanki ateitininkam atmosfera. Jeigu jie ir patekdavo į kandidatų sąrašus, tai jau aukščiau kilti buvo sunku. Neduodavo progos. Būdamas betgi Šiaulių teismo apygardos kandidatu, nesant žmonių, porą kartų jis buvo užsidėjęs taikos teisėjo "grandinę". Tai buvo vienam kitam posėdžiui. Paskui tapo advokatu, bet irgi neilgam. Pasuko į privatų gyvenimą, nuėjo į pramonę. Jis perėmė tvarkyti "Birutės" saldainių dirbtuves. Be reikalingų kapitalų jis čia tik vargo.

Stasys buvo vedęs Amerikos pilietę. Sovietam okupavus Lietuvą, Amerikos konsulatas patarė Gabaliauskam persikelti į Ameriką. Gabaliauskai tais pačiais metais taip ir padarė.

(nukelta į 5 psl.)

Leonardas Žitkevičius literatūros vakare kovo 22 Elizabethe, N.J., skaitys komiškus eilėraščius. Be jo dar dalyvauja: Kotryna Grigaitytė, O. Audronė, Pr. Naujokaitis. Kitų kūrybą skaito I. Veblaitienė, A. Balčiūnas.

KNYGOS ANGLŲ KALBA

Introduction to Modern Lithuanian, lietuvių kalbos gramatika, aiškinama anglų kalba. Skaitymai, gramatikos aiškinimai ir žodynėliai. Paruošė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W. Schmalstieg. Kietais viršeliais, 480 psl. $7.00.

Lithuanian Reader for Self-Instruction, by William R. Schmalstieg and Antanas Klimas. Priedas prie Introduction to Modern Lithuanian. $1.00.

Timeless Lithuania by Owen J. C. Norem, B.D., L.L.D. $4.00.

Lithuania and Lithuanians, compiled by J. Balys. Bibliography. $5.00.

The Balts, by Marija Gimbutas. Ancient Peoples and Places. 286 psl. $7.50.

Lithuania under the Soviets, by V. S. Vardys. Portrait of a Nation 1940-65, 300 psl., kietais viršeliais. $7.00.

Vytautas the Great—Grand Duke of Lithuania, by Dr. J. B. Končius. $2.00, kietais $3.00.

The War Against God in Lithuania, by Dr. J. Savazis. $1.25.

Guerrilla Warfare on the Amber Coast, by K. V. Tauras. $3.00.

Leave Your Tears in Moscow, by B. Armonas. $4.00.

Tannenberg, by C. R. Jurgėla. The Battle of Tannenberg. $2.00.

The Refugee, by K. C. Cirtautas. $3.50

Crosses, by V. Ramonas, romanas. Kietais viršeliais. $4.00.

Selected Lithuanian Short Stories. Lietuvių rašytojų kūriniai. $5.00.

Lithuanian Quartet. Barono, Katiliškio, Landsbergio ir Šeiniaus kūriniai. $5.00.

Lithuanian Folk Tales. $4.50.

The Herdsman and the Linden Tree. V. Krėvės apsakymai. $4.00.

House Upon the Sand, by J. Gliauda. Romanas. $4.00.

The Ordeal of Asad Pasha, by I. Šeinius. Satyra. $2.00.

Memoirs of a Lithuanian Bridge. V. Kudirkos kūriniai. $2.00.

The Maker of Gods, by St. Zobarskas. 10 novelių. $3.00.

The Temptation, by V. Krėvė. $3.00.

Bobby Wishingmore, by S. Zobarskas. Vaikams istorija. $2.00.

The Living Testament of Faith and Courage. Sibiro maldaknygės lietuvių - anglų kalbomis, didelio formato leidinys. Kietais viršeliais. $3.50.

Popular Lithuanian Recipes, by J. Daužvardis. $2.50

Lithuanian Self-Taught, by M. Variakojytė. $1.25.

Art Collection of the Lithuanian Franciscan Fathers, $5.00.

Lithuania, by V. Augustinas. Albumas iš Lietuvos vaizdų. $6.00.

Our Lady of Siluva, by Rev. John C. Jutt. 50¢.

Thaddeus Kosciuszko the Champion of Freedom, by A. D. Yuknis. 50¢.

English-Lithuanian Dictionary, by V. Baravykas (ca. 30,000 žodžių). $6.00.

Lithuanian-English, by B. Piesarskas, B. Svesevičius (ca. 27,000 ž.) $5.00.

Lithuanian-English, V. Peteraitis, 602 psl. Kietais viršeliais. $7.00.

Lithuanian-English & English-Lithuanain kišeninis žodinėlis. $2.00.

Awakening Lithuania, by Dr. Jack J. Stukas. $3.00, kietais $4.00.

Footbridges and Abysses, a novel by A. Baronas. $5.00.

Rejuvenation of Siegfried Immerselbe, a novel by Ig. Šeinius $5.00.

Noon at a Country Inn, by A. Vaičiulaitis. $4.00.

Nimblefoot the Ant and Her Adventures, by V. Tamulatis. $4.00.

The Deluge, a Love Story of Ancient Times, by M. Vaitkus. $4.00.

The Mountain Doves and other African Folktales, N. M. Zobarskas. $3.50.

Amens in Amber, Leonardo Andriekaus poezija anglų kalba. $3.00.

Eleven Lithuanian Artists in Australia. Kieti virš. Albumo formatas. $6.00.

The Way of the Nation, by J. Juodis (paveikslų albumas). $7.00.

History of Lithuania, by Dr. V. Vaitekūnas. $1.00.

The Battle of Grunwald, an Historical Novel. $3.00.

Lithuania, Land of Heroes, by L. Valiukas. $4.75.

The Seasons, by K. Donelaitis. $3.00 (kietais $4.00).

Ambarita, by J. Narūnė, pasaka. $1.00.

Sonata of Icarus, by Jurgis Gliauda. $5.00.

Essays in Greek Politics, by R. Sealey. $6.00.

Tundra Tales, Nola M. Zobarskas,ed. 5.00.

The Winnowing Winds, by Bailey. $4.00.

The Lithuanian National Revolt of 1941, by Dr. A. M. Budreckis. $4.00.

Lithuanians in Canada, by Pr. Gaida, S. Kairys, J. Kardelis, J. Puzinas, A. Rinkūnas, J. Sungaila. Kietais viršeliais, 370 psl., kaina 8 dol.

The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra, by H. Tautvaiša. Kaina 1.75 dol.

The Green Oak, by Algirdas Landsbergis, Selected Lithuanian poetry, $5.00

The Green Linden, by A. Landsbergis, Selected Lithuanian Folksongs, $6.00

Marian Shrines of Americas, by Titas Narbutas, illustrated $3.50

Šios ir kitos knygos bei muzikos plokštelės gaunama:

DARBININKO ADMINISTRACIJA

PAS ROCHESTERIO LIETUVIUS (4)

TEN, KUR GIMSTA ROMANAI

PAULIUS JURKUS

Atkeliavęs iš Europos, Rochestery sustojo ir įsitvirtino rašytojas **Jurgis Jankus**. Atkeliavo su keturiais sūnumis. Dabar iš jų liko tik jauniausias, —jau ir tas stambus ir augalotas vyras. Kiti — turi savus namus kituose miestuose.

Nukeliavom ir pas Jurgį. Tiesa, jis pats nusivežė iš parapijos salės. Namelis — geltonas. Eilėje namų atrodo kukliai ir paprastai. Niekuo jis nepatraukia. Kitų tautų žmonėm jis nežinomas, bet kiekvienas lietuvis žino šį stambų rašytoją Jurgį Jankų. Kiekvienam ir šis namas įdomus.

Prie namo — sniegas, bet jis ne tas, ne sausio ar gruodžio sniegas. Kovo mėnesį sniegas yra prakiuręs, saulės sugrąžytas. Sniegas tirpsta. Pelkutės spindi. Ramu, paprasta, bet perėjęk namų slenkstį, ir pajusi, kad čia neramu — čia gyvena pasislėpę šimtai veikėjų, kurie grumiasi dramose, audringai blaškosi romanuose.

Pats Jurgis Jankus visada linksmas, visada juokiasi. Veidas apskritas, dar pridėk šypseną, tai gausi neišsenkamą linksmumą. Tokiam tik komedijas rašyti, tik feljetonus, o jis, brol, tekina dramas. Tokia drama atsitiko ir su juo pačiu.

Prieš kokius dvejus ar trejus metus jam darbovietėje nupiovė kairios rankos tris pirštus: vadinas, 60 procentų vienos rankos pirštų nuėjo niekais. Turi tik nykštį ir patį mažiausią. Su tų dviejų pirštų kombinacija jis gali pakelti popierį, kokį menką dalykėlį. Kiti trys iš eilės nukirsti vienu kirtimu, lygiai, prie pat šaknų.

Kai žmogų sužalojo, tuo pačiu metu fabrikas ėmė ir uždarė. Ar ten mirė kažkas iš savininkų, ar pardavė, žodžiu, nebeliko tos dirbtuvės. Išmokėjo tik kompensaciją ir —nešdinkis. O kur eiti, kai visur durys užsidarė. Taip ir nebegavo darbo. Tokia jau Amerika, — nori tik gerų patvarių rankų. Teko apsiprasti su kietu likimu. Dabar gyvena iš kuklios pensijos.

Bet ir šiuo atveju, kai nukirto pirštus, nedingo jo šypsena ir optimizmas. Jis šypsosi, neša apglėbęs konjako butelį ir jį savotiškai stato ant stalo. Menkai pagelbsti kairioji. Ir tik dabar pamatai, kad žmogui reikalingos dvi rankos.

Jo svečių kambarys labai švarus, nepasakytum, kad tai rašytojas gyvena. Ant sienų pakabinta paveikslų — Liudo Vilimo, J. Pautieniaus, V. Stančikaitės. Jauku, švaru, net nerašytojiška. Tokį gražų kambarį išlaiko žmona, kuriai tenka dirbti, kad namai išsilaikytų. Ir ji turi tą nuolatinę šypseną ir savotiškus akinius. Akiniai su storais stiklais. Ji kalba ramiai, teka ramiai lyg kokia lygumų upė, nesibijodama nei laiko, nei vargo, bei triukšmo, ramiai sutikdama gyvenimo kietumą, pridėdama šypseną.

Dabar ji padėjo sūrio ant stalo prie Jurgio konjako. O Jurgis pradėjo juokus. Ir linksma buvo mum.

Siuose namuose jis parašė tikrai kokį "centnerį". Taip jis pats juokaudamas sveria savo kūrybą—rašo centneriais, "antsvorio".

Jis yra rašytojas vagabundas. Nemėgsta sėdėti prie rašomojo stalo. Antram aukšte jis turi darbo kambarį su knygom, bet — jis rašo visur. Mėgstamiausia jo rašymo vieta fotelis su atrama, ant kurios pasideda popieriaus. Tie popieriai susegti, kad nejudėtų, apačioje lentelė (tokią lentelę Amerikoje vartoja visose įstaigose, kur reikia vaikščioti ir surašyti). Rašo jis plunksna. Tik plunksna. Bus bene vienintelis rašytojas, užsilikęs iš sepos gadynės, rašytojas, kuris nepripažįsta rašomosios mašinėlės. Kai kiti vargsta prie "kuliamosios" — rašomosios mašinėlės, jis ranka vedžioja per popierių. Keista, net nuostabu, ir kiek jis turi kantrybės tiek puslapių parašyti, ir dailiai parašyti.

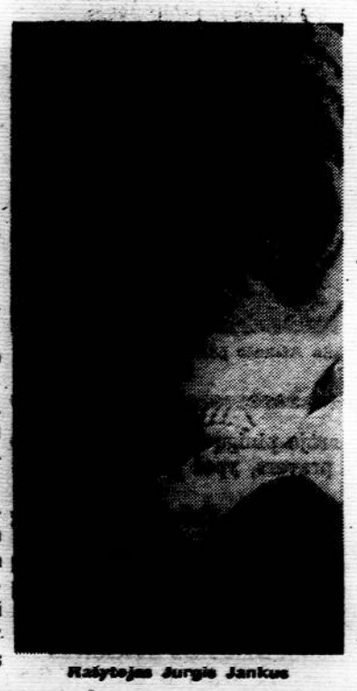

Rašytojas Jurgis Jankus

Teko ne kartą skaityti jo rankraščius, išėjusius iš jo 'virtuvės'. Tai buvo pirmoji redakcija, parašyta tiesiai ir taip aiškiai, taip gražiai, retai kurį žodį perbraukiant, pataisant.

Jo kūrybos procesas vyksta prieš rašant. Tada jis "suimtas" visokių velnių ir skausmų, vaikšto, nenusėdi, eina ir net kalbasi. Jis net nueina pas žmones ir ten šneka kažką, ir vėl iškeliauja. Iš tų žmonių pokalbių jis renka medžiagą, pavagia dialogus naujai savo knygai. Kartais jis net turi savo knygų veikėjus, kokius tolimus ar artimus kaimynus, kuriuos lanko ir kurie jam suteikia minčių. Nebūtinai tokius aprašo. Ne. Jam tik sužadina vienokią ar kitokią vaizduotę.

Jei reikės pavaizduoti daktarą, jis būtinai tokį daktarą aplankys, pasikalbės, kad pajustų bent atmosferą, kaip daktaras gyvena.

Taip jis surenka savo žmones, juos surikiuoja, sumezga į didelę intrigą ir pradeda rašyti tik tada, kai viskas aišku. O kai viskas aišku, jis ir rašo ramiai, paprastai.

Keista, jo visos knygos turi didelę intrigą, parašytos taip, kad negali nuo jos atsitraukti, turi iki galo perskaityti. Ir tokios supintos intrigos yra iš anksto suplanuotos, apgalvotos iki detalės.

Dar vasarą susitikus, jis turėjo popieriaus ir lentelę su savim. Rašė dramą. Ir dabar rašo ištvermingai ir drausmingai. "Darbininkas" spausdino ir išleido jo dramą "Peilio ašmenimis". Už tą dramą gavo Lietuvių Rašytojų Draugijos metinę premiją. Dabar irgi suminėjo eilę vardų knygų, kurias stumia prie galo. Tai dramos, romanai, apysakos. Kaip ir kas jas išleis?

Atbildėjo dr. A. Klimas su mašina išsivežti. Nieko nepadarysi. Svetur turi skubėti visur. Toks jau dėsnis, turi tavęs užtekti visiem. Na, — už paltų, skrybėlių ir tolyn.

(Bus daugiau)

Beskyrinė sistema

(atkelta iš 3 psl.)

vidutinio gabumo vaikas didelę mokymosi darbo dalį galėtų atlikti pats, be tiesioginės mokytojo pagalbos. Tai įgalina mokytoją skirti daugiau individualinės pagalbos tiems, kurie, patys savanoriškai dirbdami, vis "sukliūva".

Paprasčiausia beskyrinės sistemos mokslo priemonė yra uždavinių kortelių rinkiniai. Prityrusių metodininkų pagamintose kortelėse yra nuosekliai surašyti klausimai, po 3-4 kiekvienoje kortelėje, o taip pat praktiškieji nurodymai, padedą rasti atsakymus į klausimus. Pasiėmęs kortelę, vaikas eina į "šaltinių centrą" (feference room) — biblioteką atsakymų ieškoti. Kortelės sugrupuotos dalykais, ciklais ir grupėmis. Dirbdamas savo tempu, atsakydamas į kortelių klausimus, vaikas pats išeina atitinkamos grupės ar ciklo kursą ir gali būti keliamas į aukštesnę grupę ar ciklą. Šaltinių centre, šalia knygų, žurnalų bei kitokios spausdintos medžiagos, yra skaidrės, mokomieji filmai, įvairūs paveikslai, modeliai, magnetofoninės juostos, patefono plokštelės, plastikiniai piešinių, brėžinių bei žemėlapių transparentai ir, žinoma, jiems visiems panaudoti priemonės — kameros, prožektoriai, patefonai, "taperekorderiai" bei kitoki aparatai, kuriuos pats vaikas moka vienas savo kortelės reikalui susirasti ir panaudoti. Tuo būdu ne klasės kambarys, o šaltinių centras — biblioteka lieka pagrindine mokymosi patalpa.

(Bus daugiau)

ILGO GROJIMO LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Long Play - Stereo - Hi-Fi - Lithuanian Records

G. Vasiliauskienės, 11 lengvos muzikos dainos-šokiai		6.00
Pupų dėdės ir dėdienės, 12 šokių-dainų rinkinys		5.00
D. Dolskio, 10 įdainuotų šokių-dainų rinkinys		5.00
Antras literatūros vakaras, rašytojų įskaitymai		5.00
Palangos Juzė, vaidina profesionalai aktoriai		5.00
Linksmų Kalėdų, 12 religinių giesmių	Stereo 4.50	3.50
Lietuvos senos ir naujos dainos, 11 solo ir chorų.	Stereo 4.50	2.00
Lietuva Brangi, 11 liet. dainų, chorų — solistų įdainuota		5.00
Šiluvos kopyčios paįventinimo ir kongreso momentai		3.50
Ar žinai tą šalį, R. Mastienės, 13 lietuviškų dainų solo		5.00
A. Šabaniausko, po 12 dainų-šokių X trXI albumai po $5.00		10.00
A. Šabaniausko, lengvos muzikos 12 šokių-dainų Nr. 3		5.00
Aurelia, Paukštelienės pramoginė ir šokių muzika —	Stereo	5.00
Dainuoju Jums, Aurelia šokių muzika Nr. 2	Stereo	5.00
Sigutė, pasakos-dainos vaikams, Aurelia Paukštelienė, Nr. 3		5.00
Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos ans., 16 d.	Stereo 4.50	3.50
Dainos Lietuvai, S. Čerienės komp. įdainuota 12 liet. dainų		3.50
Dainų ir arijų rečitalis, sol. J. Vaznelio		5.00
Dainos, A. Stempužienės 24 liet. dainos	Stereo $7.00	6.00
Dainos, B. Valterienės 8 liet. dainos, 7 operų ištraukos		3.50
Dainuojame su Rūta, Rūtos ansamb. 17 liet. dainų.	Stereo 4.50	3.50
Dainuojame su Rūta, Nr. 2, Rūtos ansamb. 14 l. d.	Stereo 4.50	3.50
Dvi Mamytės ir dvi Dukrytės, Kvartetas iš 14 dainų. St.	4.50	3.50
Baltijos vėjelis, 2 mamytės ir duk. 15 liet. dainų.	Stereo 4.50	3.50
Kur banguoja Nemunėlis, Al. Brazio 9 dainos, 9 giesmės		3.50
Lietuvių Tautiniai šokiai, Stuttgarto simfonija		4.50
Lietuviški šokiai, akordeonu K. Daubaras. 18 šok.	Stereo 4.50	2.00
Lietuvos kankles, 14 l. kūrinių, vad. O. Mikulskienei. St.	4.50	2.00
Glaudžia Trimitai, Br. Jonušo įgrota 12 l. patriotinių maršų		7.00
Liaudies giesmės, Tėviškės choro 11 giesmių ir dainų		5.00
Lietuviškos kamerinės muzikos 2 pl. Iz. Vyt. Vasiliūno		5.00
Lithuanian 2-speed record course (Nr. 1, 2 pl. 2 žod.)		3.00
Lietuvos Atsiminimų 25 m. jubiliejus dainose.	Stereo 4.50	2.00
Mes padainuosim, Čiurlionio ansamblio 16 liaud. dainų		6.50
O ramunėle, pasakyk, Birutė Tamošiūnas, 12 muzikos šokių		6.00
Svajonių oktiuryje, B. Tamošiūnienės, 12 muzikos šokių		6.00
Pavergtos Tėvynės muzika Nr. 2, 12 liet. dainų-šokių		3.00
Operų arijos ir lietuviškos dainos, V. Norelka		5.00
Operų arijos ir lietuviškos dainos Nr. 2, V. Norelka		6.00
Lietuviškos vestuvės, piršlybos ir vedybos		5.00
Poezija, A. Gustaitis ir Stasys Santvaras		5.00
Ar pameni, V. Stankus, 10 šokių muzika solo	Stereo $6	5.00
Rožės ir tylūs vakarai, V. Stankus, 11 lengvos muz. šokiai		5.00
Sutemų garsai, V. Stankus, 10 muzikos šokių —	Stereo $6.00	5.00
Garbė Tau, Viešpatie, Dainavos relig. giesmės.	Stereo $6.00	5.00
Tėvynei aukojam, Dainavos ansamblio, 14 liet. dainų. St.	$6	5.00
Trijų metų Irutė, Ir. Giečiūtės 8 liet. patriotinės vaikų dainos		3.00
Tėvynės meilė nemari, A. Dambrauskaitės 13 liet. dainų		2.00
Toks mūsų likimas, V. Bendžiūtės moderni muzika —	stereo	5.00
Worcesterio Mėgėjų ratelio, 14 lietuviškų dainų		3.50
Suk, suk ratelį, Vilniaus choro 16 lietuviškų d.,	Stereo 4.50	3.50
Varpas, Toronto choro 8 liet. dainos ir 6 liet. operos, st.	$6.00	$5.00
7 Kristaus žodžiai, Šv. Kazimiero parapijos choras		4.00
40 liet. dainų muzika, Tautinio orkestro leid.	Stereo $4.50	2.00
Lietuvos - Latvijos - Estijos Himnai		2.00
Lietuvos Himnas ir simfonija		2.00
Baltic Countries National Anthems (33⅓ RPM)		1.00
National Anthem of the U.S. (33⅓ RPM)		1.00
Žibuokles, L. Stuko moterų seksteto 14 l. dainos.	Stereo 4.50	2.00
Mano gimtinė, 14 lengvos muzikos kūrinėlių		5.00
Operų arijos, J. Liuzinaitės 12 kūrinių		6.00
New Yorko Liet. Vyrų Choro 16 liet. dainos	Stereo $4.00	3.00
Operų Arijos, Sol. St. Baro	Stereo $7.00	
Mes žengiame su daina, N.Y. vyrų okteto 17 d.	Stereo 4.50	
Aukuras, vaikų įdainuota 14 liet. dainų	Stereo 5.00	
Lietuviškos giesmės, 12 liet. giesmių.	Stereo 5.00	
Lietuvos 50-ties m. minėjimo giesmės.	Stereo 5.00	

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

(Persiuntimo išlaidom prašom pridėti 50¢; į Kanadą $1.00)

VOLUNTOWN, CONN.

Poetas kan. Myk. Vaitkus laimino duoną

New Londono L.B. apylinkės valdyba Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimą surengė klebono kun. dr. Valdemaro Cukuro Šv. Tomo parapijoj. Mišias už Lietuvos laisvę lietuviškai aukojo kun. Vyt. Zakaras. Įsidėmėtinos jo pamokslo mintys: "Taigi dabar pasilieka tie trys dalykai: tikėjimas, viltis, meilė (Šv. Povilo laiškas korintiečiam). Tikėjimas — tikim tauta, nes Dievas nesukūrė visų žmonių vienos tautos, vienos kalbos ir vienos kultūros. Viltis —viliamės, kad tauta bus laisva, ir savo šauksmais bei darbais į tai veržiamės. Meilė — mylim savo tėvynę, kai pajėgiam išsiveržti iš savo siauro asmens, šeimos ar grupės ratelio ir ieškom savęs savo tautoj, savos tautos kultūroj."

Minėjimas buvo agapės pobūdžio. Įvyko parapijos svetainėj prie valgiais apkrautų stalų. Buvo tikrai jaudinąs momentas, kai, kun. dr. Cukuro pakviestas, garbusis mūsų poetas, rašytojas kan. Mykolas Vaitkus kalbėjo maldą ir laiminо duoną.

Valdybos pirm. Alg. Giedraitis prabilo į dalyvius, kad skaudu minėti pralaimėtą laimėjimą, bet čia pat klausė, kas būtų buvę, jei to laimėjimo nebūtų buvę — jei lietuvių tauta būtų patekusi tiesiog iš carinės Rusijos į komunistinę. Dabar Lietuva įvairiose pasaulio šalyse yra gyva literatūroj, mene, organizacijose, parapijose, kultūroj. Ji bus ir vėl laisva.

Svečias iš Romos kun. Rapolas Krasauskas skaitė įdomią paskaitą — "Lietuvių tautos istorinio likimo tragika". Pareiškęs, kad Lietuvos istorija verta Homero lyros ir Tacito plunksnos, jis nurodė ir nagrinėjo penkis lietuvių tautos tragiškuosius momentus: vėlyvą išėjimą istorijos scenon, nusvirimą į rytus, pavėlavimą priimti krikščionybę, lenkų tautos įsigalėjimą ir jų įtakos sustiprėjimą ir patį tragiškiausiąjį —du kartus valstybės netekimą, tautos naikinimą, genocidą.

Alg. Giedraitis ir Irena Vildžienė jautriai perteikė lietuvių rašytojų kūrybos pynę nuo St. Rapolionio iki Vyt. Mačernio. Kai pradėjo kan. Myk. Vaitkaus "Atsiminimo gėles", dalyviai ėmė ploti.

Iškviestas prabilo ir pats poetas kan. Myk. Vaitkus. Lietuvių tauta esanti daug ką padariusi. Jau tik meno pasaulio vardai — Mickevičius, Baltrušaitis, Čiurlionis, Kipras Petrauskas, Putinas, Brazdžionis ir net Balmontas (poetui prisipažinęs, kad jo kilmė veda į Lietuvą) ar net Kantas (sako, kilęs iš lietuvių) mums liudija. kad lietuvių tautoj genijų ir talentų netrūko ir netrūksta. "Aš jum sakau, ypač jaunosiom šeimom: duokit mums daugiau Čiurlionių, Petrauskų, Putinų ir Maironių," — baigė ovacijomis palydėtas garbingasis svečias.

Dar prabilo kun. dr. Zenonas Smilga, išvykstąs klebonauti į Middletown, Conn., kviesdamas jį aplankyti ir neužmiršti atvykti ir "dėl lietuvybės". Minėjime dar dalyvavo prel. V. Balčiūnas ir kun. J. Grigonis.

Suaukota 143 dol. 50 ct. Minėjimas užbaigtas Lietuvos himnu, pianinu pritariant moksleiviui Algiui Rajeckui. Jis taip pat vargonavo bažnyčioje.

Jurg. Ežer.

Voluntown minėjime: sėdi prel. V. Balčiūnas ir poetas kan. Mykolas Vaitkus, stovi kun. dr. V. Cukuras, Alg. Giedraitis, Irena Vildžienė, kun. dr. Z. Smilga, Elena Kondratienė ir kun. Rapolas Krasauskas.

HARTFORD, CONN.

Šaunus baltiečių koncertas

Baltiečiai - lietuviai, latviai ir estai kasmet surengia koncertą-balių. Šiais metais šiam parengimui vadovavo lietuviai. Lietuvių komitetą sudaro: Eugenijus ir Regina Žiūrai, Zigmas ir Marta Strazdai, Zita Dapkienė, Ada Ustjanauskienė, Kostas Jurkevičius ir Alfonsas Dzikas.

Šiais metais baltiečių koncertas—balius buvo vasario 15 Hiltono viešbutyje. Programą pravedė Eugenijus Žiūrys. Meninei programai lietuviai buvo pakvietę solistą Stasį Barą. Jis iš tarptautinio repertuaro padainavo operų ištraukas: "Toscos", "Žydės" ir iš kitų. Iš lietuviško repertuaro padainavo: "Liepė tėvelis" — Tallat Kelpšos ir kitas. Jam akomponavo prof. Vytautas Marijošius. Koncertas praėjo labai puikiai.

Į koncertą-balių buvo atsilankiusi ir Hartfordo miesto majorė Ann Mccello. Ji įdomiai klausėsi koncerto ir paskui šoko. Tai labai įdomu, kad baltiečiai yra užmezgę artimus ryšius su tokiais aukštais pareigūnais, kaip miesto majoru, gubernatorium ir kitais.

J. Bernotas

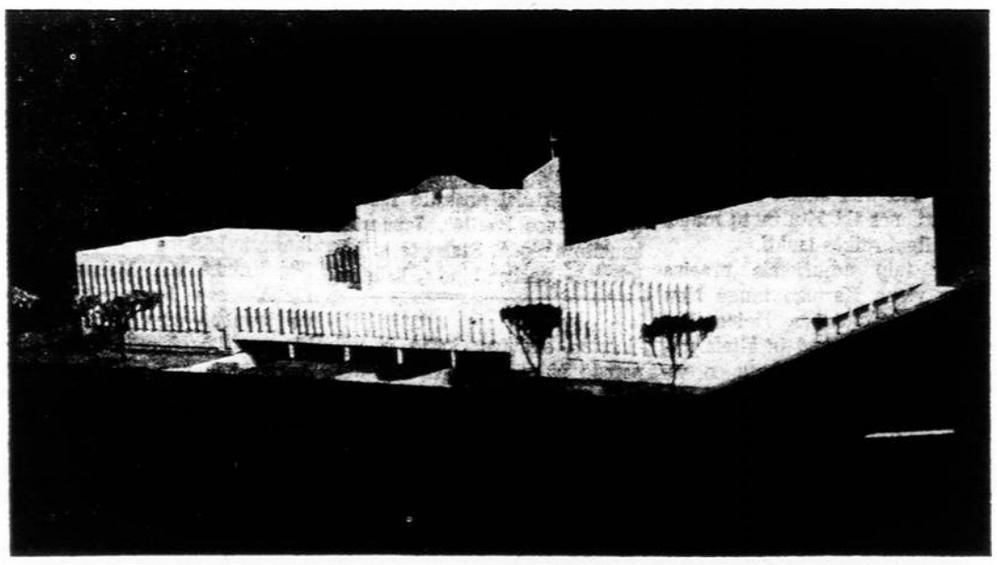

Kultūros židinio pradinio plano modelis, darytas archit. Adolfo Tyliaus. Planuojama salė, lituanistinės mokyklos patalpos, organizacijoms kambariai, biblioteka, meno galerija, spaustuvės, redakcijų bei administracijų patalpos, koplyčia, vienuolynai. Šis planų modelis bus toliau vystomas ir tobulinamas, tiek viduj, tiek išorėj.

Nuotr. R. Kisieliaus

Mielas Lietuvi, JAU LAIKAS — paremk Pranciškonų pastangas pastatyti

KULTŪROS ŽIDINĮ
NEW YORKE

Pranciškonų Kultūros Židinys tarnaus **visiems lietuviams dėlto** visų prašome kiek galint didesne auka prisidėti prie jo STATYBOS FONDO.

TĖVAMS PRANCIŠKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką ..... statybų fondui ir prašau įrašyti mane (mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius) į:

☐ **Garbės fundatorius ($1000)** ☐ **Fundatorius ($100)**

☐ **Amžinuosius narius ($500)** ☐ **Rėmėjus (mažesnė auka)**

Pasižadu iš viso paaukoti ateityje statybų fondui .....

ADRESAS .....

..... Zip Code .....

Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax Deductible)

ALRK Moterų 33 kuopa New Havene, Conn. Kūčiose su viešniom. Iš k. į d. I-je eilėje: M. Merkevičienė, N. Naikienė, A. Lipčienė, T. Strimatienė; II-je eilėje: Emilija Šaulienė, V. Vaičekauskienė, dr. G. Vėbrienė, M. Kronkaitienė, J. Šilkienė, J. Kazlauskienė, A. Jonynienė ir A. Šaulienė; III eilėje: dail. L. Židonytė, O. Norkūnaitė, G. Židonienė, Z. Zasčiurinskienė, M. Jokubaitė, St. Leikienė, A. Plečkaitienė ir Naiduškevičienė

Nuotr. St. Lipčiaus

KATALIKIŲ MOTERŲ VEIKLA

NEW HAVEN, CONN.

Sausio 19 A.L.R.K. Mot. Sgos 33 kuopos susirinkime dalyvavo 18 narių.

Išklausius pirmininkės, raštininkės ir iždininkės pranešimus, nutarta Vasario Šešioliktajai aukoti 10 dol., lietuviškai mokyklai paremti — 25 dol. Prie kuopos aukos Vasario 16-tai G. Židonienė pridėjo dar 5 dol. Mokyklai paremti Marijona Ramanauskienė pridėjo savo 5 dol. auką. Lietuvių Fondui šiame susirinkime sudėta 32 dol. Narės šį reikalą gyvai remia, ir, atrodo, nebus sunkumų šimtinei pasiekti.

Pranešta apie ruošiamus parengimus Hartforde ir Waterbury. Priminta apie parengimą Bridgeporte paremti Putnamo seselių jaunimo stovyklos ir kultūros židinio New Yorke statybom.

Susirinkime buvo renkama ar perrenkama kuopos valdyba. Marijona Jokūbaitė pasiliko pirmininkauti jau 51-mus metus! Su ja pasiliko ir kitos valdybos narės.

Baigus susirinkimą, M. Ramanauskienei sugiedota "Ilgiausių metų" jos gimtadienio proga. Pati solenizantė pasakė keletą žodžių. Taip pat ir kelios narės ją pasveikino trumpu žodžiu. Jei M. Ramanauskienė nėra pati vyriausia šioj kuopoj, tai netoli to. Ne tik kuopoj, bet ir visoj kolonijoj labai gerbiama. Gimusi ir augusi čia. Nors Lietuvos niekada nemačiusi, visą savo gyvenimą aktyviai dalyvauja lietuviškoj veikloj. Neseniai pergyveno vyro mirtį, o praėjusį rudenį—sūnaus, tačiau nepalūžo. Kuopos narių linkėjimai jai sulaukti šimtą metų—nebuvo tušti žodžiai . . .

A.L.R.K. Moterų S-gos 33 kuopa kovo 16 suruošė pagerbimą M. Jokūbaitei, žinomai vietos kolonijos veikėjai. Ji kuopai išpirmininkavo 50 metų.

Albina Lipčienė

BALTIMORE, MD.

Lietuvių postas 154 jautienos kepsnio puotą surengė kovo 16 gražioje Eastern Center salėje, 7940 Eastern Ave. Žmonės rinkosi dar prieš pirmą valandą. Buvo ne tik jautienos ir austrių, bet ir kitų valgių ir gėrimų. Šokiam grojo orkestras. Buvo įvairių loterijų. Visa programa tęsėsi iki 6 v.v.

Lietuvių svetainės šėrininkai kovo 23 lietuvių svetainės didžiojoje salėje rengia austrių puotą. Bus kitų valgių ir gardžiai pagamintos jautienos. Pradžia 1 v. popiet. Viskas tęsis iki 6 v.v. Šokiam gros Jokaičių orkestras.

Šv. Alfonso suaugusių klubas savo metinius pusryčius rengia kovo 23. Visi nariai raginami dalyvauti. 8:30 v. mišiose. Po mišių bus tuoj pusryčiai.

Jonas Limba, ankstesnės kartos lietuvis, staiga mirė kovo 7 Maryland General ligoninėje. Jonas buvo sulaukęs gražios senatvės. Ilgą laiką gyveno Sparrows Point rajone, netoli Bethlehem Steel didžiulės dirbtuvės, kur ilgus metus dirbo, kol išėjo į pensiją. Gedulingos mišios už jo sielą aukotos šv. Luko bažnyčioje kovo 10. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdusi dukra Pranciška ir žentas Silvestras.

Edvardas Gudaitis, pirmos kartos lietuvis, mirė kovo 9. Buvo susipratęs lietuvis, dalyvavo lietuviškoje veikloje. Trys kunigai aukojo mišias už jo vėlę šv. Alfonso bažnyčioje kovo 12. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko žmona Leona, dukra Arleen, sūnus Viktorras ir brolis Jonas.

Šeštadieninės mokyklos tėvų komitetas kovo 16 lietuvių svetainės klevų kambaryje surengė balandėlių pietus. Pelnas paskirtas šeštadieninei mokyklai.

Pijus Žolynas, naujos kartos lietuvis, staiga mirė savo namuose James gatvėje kovo 10. Pijus buvo sulaukęs gražios senatvės. Į Baltimorę atvyko prieš 15 metų. Jis prieš pirmą pasaulinį karą buvo Amerikoje, paskui po karo buvo grįžęs Lietuvon. Buvo uolus šv. Alfonso parapijos narys. Kol leido sveikata, dalyvavo lietuviškose pamaldose ir visuose lietuviškuose parengimuose. Trys kunigai aukojo mišias už jo vėlę kovo 13 Šv. Alfonso bažnyčioje. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdusios dukros Aleksandra ir Salomėja, sūnus Gediminas, žentas Bronius Zeikus ir anūkė.

Jonas Obelinis

FELJETONO KONKURSAS

Feljetono konkursui, kurį paskelbė meno darbuotojų Atvanga, kūriniam prisiųsti terminas baigėsi 1969 vasario 15.

Gauta 26 rankraščiai: Fricas nuo Kulių "Švento Jurgio išdaigos", P. Linelis "Seksas ir maistas", Kazys Pūslys "Priešakinis lietuvis", Vainius Linksmuolis "Parengimas su nuostoliu", Andė Svilkenis "Šimtadarbis bedarbis", Klaustukas "Praeities pagerbimas", Popūtis "Barzdoti lietuvybės stulpai", Pranė Pipiraitė "Moters veikla bendruomenėje", Rita Kuosa "Kultūringas pobūvis", Prūsas "Vidukas", Pavasario Žiedlapis "Maksimumas — begalinis", Adomo Ainis "Netikėtas poilsis", Nemunaitis "Dailės problemomis", Gurkšnys "Kelnės", Sigutis Rudvilius "Kultūros kraitvežiai", Pi-pas "Automobilis", Paspirgelis "Svenčių dovana", K. Pašešupis "Mušketininkų padermė", K. Pašešupis "Savaitgalio prasivėdinimas", S. Krienas "Senbernio apdūmojimai", (be slapyvardžio) "Galva ar uodega", Bimbalas "Laiškas iš Bendruomenės seimo", Linksmutė "Tarp dviejų kėdžių", J. Papartis "Mėlynakė", G. Šermukšnis "Atostogos Havajuose", Kipšas Ilgakojis "Ryžtingo žygio tarnyboje".

Išvardinti kūriniai jau pasiųsti į Clevelandą, Ohio, kur sudarytoji komisija — lit. krit. Viktoras Mariūnas, poet. Kęstutis Gaidžiūnas, režis. Petras Maželis — juos vertins ir geriausių feljetonų autoriam paskirs premijas: I-mą 250 dol., II-rą 150 ir III-čią — 100. Premijuotieji ir atrinktieji tinkamais spaudai feljetonai numatoma išleisti atskiru rinkiniu.

M. D. Atvanga

A.a. S. Gabaliauskas

(atkelta iš 4 psl.)

Atvykęs į Ameriką, Stasys vėl pradėjo dirbti įvairius darbus. Vėl pasinėrė į katalikų visuomeninę veiklą. Buvo dviejų laikraščių redaktorius. Bet čia jam jau nesisekė. Nepažįstama aplinkuma, nepažįstami žmonės jam nesuteikė reikalingos paramos. Metęs tuos darbus, mėgino eiti į biznius. Buvo atvažiavęs ir į Kanadą, bet suorganizuotoj bendrovėj didesnio veikimo neišvystė ir su laiku viską likvidavo. Tuo laiku jo sūnus jau buvo prasimušęs Amerikos bendrovėse. Džiaugdamasis sūnaus pasisekimu, Stasys žadėjo veikti su juo kartu.

A. a. Stasys buvo Žemaitijos sūnus. Gimęs Mažeikių apskrity, prie Tirkšlių.

J. Matulionis

— Ieškoma Konstancija Liškauskaitė — Zimnickienė, kilusi iš Punsko. Ieško J. Zimnickaitė, R. R. 2. Tillsonburg, Ont. Canada.

— Ieškomas Pranas Petraitis, Kazio sūnus, 1947 gyvenęs Pittston, Pa. Jis pats ar apie jį žiną prašomi pranešti adresu: Agnes Dugan, 138 So. Mockingbird Lane, West Covina Calif. 91790.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti: GLenmore 2-2923

IŠ VISUR

— Tėv. Leonardas Andriekus, O.F.M., dalyvaudamas Amerikos ir Kanados pranciškonų provinciolų suvažiavime Chicagoje (kovo 31 — bal. 2), ta pačia proga tvarkys ir šv. Antano gimnazijos reikalus. Balandžio 2 d. 7 val. vakare. Jaunimo centre jis susitiks su mokinių tėvais, kurie iš Chicagos apylinkių leidžia savo vaikus į šią gimnaziją, ir su jos bičiuliais bei rėmėjais. Bus suteikta informacijų ir svarstomi šv. Antano gimnazijos reikalai.

— Lietuvių Tautinių Namų Biuletenio nr. 1 pasiekė skaitytojus. Tarp įvairios informacijos Lietuvių Tautinių Namų Chicagoje reikalu, pranešama, kad kovo 23, sekmadienį, 1:30 v. popiet Chicagoje, Amerikos Legijono Evergreen Park Post salėje šaukiamas Lietuvių Tautinių Namų bendrovės metinis narių susirinkimas.

— Dr. Arvydas Kliorė iš Kalifornijos buvo atvykęs į Chicagą ir tarėsi su JAV LB centro valdybos pirmininku lietuvių mokslininkų suvažiavimo reikalu. LB centro valdybos organizuojamas suvažiavimas įvyks 1969 metais Darbo dienos savaitgalio metu Chicagoje. Suvažiavimo programą tvarko Kalifornijoje sudarytas mokslininkų komitetas, o techniškus organizacinius darbus atlieka JV LB centro valdyba.

— Juzė Daužvardienė, Lietuvos generalinio konsulo Chicagoje žmona, Informaciniame Prieškomunistiniame Seminare balandžio 19 Jaunimo centre skaitys paskaitą tema: "Reagavimas į JAV politikų, valdžios pareigūnų viešus pareiškimus laisvės bendrai ir išskirtinai Lietuvos laisvės klausimais".

— Buenos Aires leidžiamas Eltos biuletenis ispanų kalba sausio-vasario numeryje, šalia keliolikos būdingiausių pastarojo meto žinių iš Lietuvos ir apie Lietuvą, paskelbė Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos egzilėje memorandumą apie politine Lietuvos padėti. (E.)

— Prof. Pr. Dovydaičio monografijai išleisti sudarytas vajaus komitetas. Į jį įeina Jonas Žadeikis, Dalia Damijonaitytė ir Antanas Tauginas. Aukos siunčiamos adresu: Jonas Žadeikis, 4162 So. Fairfield Avenue, Chicago, Ill. 60632.

— Gimnazijos ir progimnazijos, veikusios Vokietijoje, bus aprašytos "Lietuvių Švietimas Vokietijoje" leidinyje: Ambergo, Ansbacho, Bad-Mergenheimo, Bambergo, Braunschweigo (Watenstedto), Buchtegudės, Detmoldo, Dillingeno, Montgomery (Doerverdeno), Eichstaetto, Greveno, Hanau, Hanoverio, Ingolstadto, Kempteno, Klein Wittensee, Lertės, Luebecko, Merbecko, Memmingeno, Muencheno (Lohengrine), Muencheno (Freiman), Neumuensterio, Oldenburgo, Ravensburgo, Rosenheimo, Seligenstadto, Schweinfurto, Tuebingeno, Weideno, Wiesbadeno, Wolterdingeno, Wunsiedelio ir Wuerzburgo. Kas turėtų istorinių apžvalgų ir fotografijų tokių gimnazijų ir progimnazijų, kurios čia nesuminėtos, malonėkite skubiai atsiųsti leidinio redaktoriui V. Liulevičiui Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Kad leidėjui paaiškėtų leidinio tiražas, maną pirkti ši leidinį prašomi rašyti Kultūrai Remti Draugijai: 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636. Leidėjas pranešė, kad provizoriniais apskaičiavimais šis 600 puslapių leidinys, įrištas kietais viršeliais, turėtų kainuoti apie 8-9 dol.

— Žurnalisto Vl. Mingėlos dabartinis naujas adresas: 33546 Clifton Dr., Sterling Hts., Mich. 48077.

KNYGOS PAPIGINTOM KAINOM

RELIGIJA, FILOSOFIJA

šv. Pranciškaus pėdomis, III ordino vadovėlis	1.00
Tikybos vadovėlis, katekizmas paaugusiem	1.00
Lekcijos ir Evangelijos sekmad. šventad.	2.00
šv. Kazimieras, dr. Z. Ivinskio	2.00
Gegužis mėnuo, Tėv. K. Bučmio, O. F. M.	1.50
šv. Pijus X, kun. J. Petrėno	1.00
šv. Pranciškaus regula ir konstitucija	1.00
Kova prieš Dievą Lietuvoje, dr. J. Savojo	1.00
Katalikai, pasaulėžiūra ir politika	1.00
Saulės gleamė, dr. A. Maceinos	3.00
Marijos apsireiškimas Liurde, vysk. P. Bučio	2.00
Pranašystės apie pasaulio pabaigą	1.00
šv. Antanas Paduvietis, Nello Vian	1.00
Negesinkime aukurų, vysk. V. Brizgio	2.00
Milžinas, didvyris, šventasis, kun. Pr. Gaidos	2.00
Prie vilties kryžiaus, dr. J. Prunskio	1.00
Idealas ir Laikas, Dr. J. Girniaus	4.00
Išganymo Kelias, šv. Pranciškaus filotaja	3.50
Tautinis auklėjimas šeimoje, V. Čižiūno	1.00
šv. Raštas, verstas J. Skvirecko, I tomas	10.00
šv. Raštas, verstas J. Skvirecko, II tomas	12.00
šv. Raštas, Naujas Testamentas (mažo formato), J. Skvirecko	3.00
šv. Raštas, Naujas Testamentas (didelio formato), J. Skvirecko	5.00
Ateitininkų vadovas, kun. St. Ylos	4.00
Didžioji padėjėja, dr. A. Maceinos	3.00
šv. Pranciškus Asižietis, T. D. Daveau, O. F. M.	2.00
Serafiškuoju keliu, Mąstymai, T. Hasenoehrl	5.00
Serafiškuoju keliu, Mąstymai, T. Hasenoehrl (II dalis)	5.00
Gyvenimo šaltiniai, apie sakramentus, kun. S. žilio	3.00
Niekšybės paslaptis, A. Maceinos	4.00
Lietuviškas auklėjimas šeimoje, L. Dambriūno	0.50
Mokslas ir religija, dr. J. Prunskio	2.00
šv. Jono Bosko, jo asmuo, darbai ir auklyba, 755 pusl.	5.00
Marijos šventovės Amerikoj, dr. T. Narbuto	2.50
Dievas sutemose, kun. St. Ylos, 391 pusl.	3.00
žmogus be Dievo, dr. J. Girniaus, kietais aplankais	5.50
šv. Augustinas, G. Papini, dr. P. Mačiulio vertimas	3.00
Dievo Avinėlis, dr. A. Maceinos	3.50
Dievas ir žmogus, prel. F. Bartkaus, tikėjimo tiesos	3.00
Marijos garbinimas Lietuvoj, J. Vaišnoros	5.00
Metai su Dievu, kun. J. Prunskis	2.00
Pilnutinis Kristus, vertė T. K. Butkus	5.00
Kristaus gyvenimas, G. Ricciotti	7.00
Gyvoji Dvasia, kun. J. Vaitkevičius (4 tom.)	20.00
Dabarties sutemose, Br. Zumeris	2.50
Jobo drama, dr. A. Maceina	3.00
Esu keleivis, J. Paskutinis	1.50
Apeigynas, I - II - III tom. po 5.00	15.00
Apeigynas, Jėzuitų leidinys	10.00
Marija, gelbėk mus, Sibiro maldaknygė	1.50
Didysis ramybės šaltinis, prel. P. Juro	2.00
Romos katalikų naujas mišiolas	9.00
Šventas Dieve, maldaknygė didelėmis raidėmis, paauksuota	5.00
Apsaugok Aukščiausias, kun. P. Alekso, maža knygutė	1.00
Vadovėlis, prel. K. Vasio, kryžiaus kelias, graudūs verksmai etc.	1.00

POEZIJA

Šventieji akmenys, F. Kiršos	2.00
Trapus vakaras, K. Grigaitytės	3.00
Lietus ir laikas, V. Bogutaitės	2.00
Saulė kryžiuose, L. Andriekaus	2.00
Naktigonė, L. Andriekaus	2.00
Marijos žemė, A. Tyruolio	1.00
žemės pakopos, J. Blatrulaičio	1.00
Alfa ir Omega, M. Vaitkaus	1.50
Relikvijos, Nerimos Narutės	2.00
Sacra Via, A. Tyruolio	1.00
Poezija, J. Aisčio	6.00
Respublika, S. Lauciaus	1.00
Anykščių šilelis, A. Baranausko	5.00
Karaliai ir šventieji, E. Tumienės	2.50
Maironio baladės, iliustravo P. Lapė	6.00
Šviesos mergaitė, P. Naujokaičio, lyrinė poema	1.50
Šerkšno sidabras, V. Vaitkaus, eilėraščiai	1.50
Aušros žvaigždė, A. Tyruolio, eilės	1.50
Kai tu arti manęs, D. Sadūnaitės, eilėraščiai	1.00
Martynas Fierro, J. Hernandez poema	1.00
Sutemos, J. Narūnės dienraštiniai posmai	1.50
Rožių vasara, Marijos Aukštaitės eilėraščiai	7.00
Gruodas, A. Jasmanto eilėraščiai	3.00
Ugnies pardavėjas, B. Rukšos, poezija	1.00
Partizanų akys, J. Parojaus eilėraščiai	2.00
Alkana žemė, S. Šakytės eilės	2.00
Dienoraštis, M. Vaitkaus	1.50
Detalės, A. Baužinskaitės-Kairienės	2.00
Kai mes nutylam, J. Saulaitytės	2.00
Atdari langai, S. Santvaras	3.00
Aukos taurė, S. Santvaras	2.50
Auksiniai rageliai, Pr. Naujokaitis	2.00
Beržų pasakos, O. B. Audronė	1.50
Tu esi mano žemė, D. Sadūnaitė	1.50
Vakarė banga, G. Tulauskaitė	2.00
Metų vingiai, A. Tyruolis	3.00

BELETRISTIKA

Vieniši pasauliai, A. Rūtos	3.50
Sąmokslas, V. Volerto, prem. romanas	3.50
Inicialai po tiltu, A. Tulio novelės	2.00
Kelias į kairę, A. Rūtos prem. romanas	3.00
Valentina, A. Vaičiulaičio	1.00
Gundymai, J. Gailiaus	1.00
Pabučiavimas, J. Grušo	1.00
Sveiki, gyvi, J. Parojaus	2.00
Vytis ir Erelis, J. Kmito	1.00
žvaigždė viršum girios, Alės Rūtos	2.00
Pirmoji pradalgė, literatūros metraštis	3.00
Antroji pradalgė, literatūros metraštis	3.50
Trečioji pradalgė, literatūros metraštis	3.50
Ketvirtoji pradalgė, literatūros metraštis	3.50
Pulkim ant kelių, romanas iš Strazdelio gyvenimo	2.00
Pulkim ant kelių, II tomas	2.00
Baisusis birželis, Pr. J. Naumiestiškio	3.50
žemės šaukemas, Alės Rūtos, apysaka	4.00
Kur bėga Šešupė, A. Skirkos, legendos	2.00
Miestelis, kuris buvo mano, N. Mazalaitės	2.50
Dailininkas Rauba, V. Ramono	3.50
Proza, Gabijos leidinys, apysakos	1.25
Nulaužta šaka, S. Petersonienės, vaizdeliai	2.00
Viščiukų ūkis, A. Kairio, satyrinė komedija	3.00
žvakidė, A. Škėmos, 2 veiksmų vaidinimas	2.00
Vaidinimai, V. Frankienės, scenos vaizdeliai	2.00
žiurkių kamera, J. Griniaus, 3 veiksmų drama	1.50
Aukso žąsis, B. Pūkelevičiūtės, pasakiška komedija	2.00
Don Kamiliaus mažasis pasaulis (II tomas)	2.00
Naujas veidas, A. Norimo novelės	2.00
Peilio ašmenimis, J. Jankaus drama	4.00
Ant Vilnelės tilto, P. Jurkus	2.50
Karklupėnuose, A. Baranauskas	2.50
Rinktiniai raštai, P. Andriušis	5.00
Lietuvių literatūra svetur, K. Bradūnas	10.00
Nepriklausoma Lietuva, R. Skipitis	7.00
Laisvę ginant, J. Petruitis, I tom.	1.00
Laisvę ginant, J. Petruitis, II tom.	2.00
Silpname kūne, J. Prunskis	1.50
V. Krėvės raštai, 5 tomai kiet. viršeliais	27.00
Ošiančios pušys, H. D. Mešinskienė	2.50
Aidas tarp dangoraižių, O. Nendrė	5.00
Draugas don Camillo, G. Guareschi	3.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA

LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už penkis dolerius

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: žinomų solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėle brangi, Motai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelę, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina, Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievute, Augu pas tėvelį, Stiklinėlė.

Lietuvos Aidai. Charles Dunbaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Agnonėlė, Siuntė mane motinėlė, Palankėj, Laisvės varpo daina, Dzimdzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karkliai siūbavo, Šią nedėlėlę, Plaukia Nemunėlis, Muzikantukas ir 5 lietuviškos polkos.

40 Lietuviškų Meliodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalelės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau linelius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisėjau žalią rūtą, Kur bėga Šešupė, Plaukia žąselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainelę, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamsią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Unčių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jojau dieną, Sutems tamsi naktužėlė, Aušta aušrelė, šviesi pazarėlė. Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Garnys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę.

Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol. Norį įsigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Persiuntimui pridedama 50 c.

SPORTAS

LAK:BAVARIAN SC 1:1 (0:0)

"Lygos lyderis Bavarian SC paslydo pas lietuvius" pereito pirmadienio laidoje rašė vietos vokiečių dienraštis. Pirmaują bavarai galėjo "paslysti" ir smarkiau. Nedaug stigo ir veik didžiausia šio sezono pirmenybių staigmena būtų įvykusi. Prieš techniškai pajėgesnį priešininką mūsiškiai parodė be veik pavyzdžio neturintį kovingumą ir pasiryžimą. Bavarų puolikai turėdavo kautis su dvejais ar trejais mūsų pasiryžusiais gynikais. Pasekmė 1:1 dar bavaram priimtina, nes išlyginamąjį įvartį jie pasiekė tik iš pakartotinai šauto 11 m. baudinio.

LAK žaidė šios sudėties: Jankauskas; Šileikis, Budraitis, Remeza II, Kreicas; Vainius III, Vainius II; Malinauskas II, Murphy, Klivečka II, Mrozinskas (Bandžiukas). Visa komanda užsitarnauja pagyrimo, net nežinia kurį daugiau iškelti. Vartuose užtikrintas Jankauskas, net sulaikęs pirmąjį 11 m. baudinį. Kietai ir pasišventusiai kovojęs gynimas su griežtu Remeza II. Vainiaus III dar taip gerai žaidžiant nesame matę. Kovingas kaip visados komandos kapitonas Vainius II. Grįžęs Murphy parodė ilgos nežaidimo pertraukos žymes, bet mums bus paspirtis. Pažymėtina, kad jis buvo galvojęs žaisti vos vieną kėlinį, bet rungtynėm įkaitus žaidė iki pabaigos, pavėluodamas į darbą ir atsisakydamas bet kokio finansinio atlyginimo.

Kaip minėta, mūsiškiai veik rungtynes laimėjo, nes Klivečkos II įvarčiu buvo nustebinę bavarus 1:0. Priešininkas tuo tarpu atsikando į mūsų tirštą gynimą. Pažymėtina, kad bavarai, lentelėje pirmoje vietoje, einą be pralaimėjimo, šią staigmeną pergyveno tikrai sportiškai. Neteko pastebėti, kad bet kuris žaidikas, mūsiškių kietai užpultas, būtų griebęsis keršto priemonių. Deja, negalima to

(nukelta į 8 psl.)

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL 2-2923

SERVICE

HEW-WOOD GALLERIES
Open 6 days a week
Custom Decorators
Antiques - Furniture - Accessories
1215 Broadway Hewlett L.I.
Call 516 - 374-8704

BRIGHTON EXTERMINATING COMPANY
Commercial - Industrial - Homes
All Work Guaranteed
209 Neptune Ave Brooklyn
Call 648-1403

BRADHURST CATERERS
in Manhattan
We Are at Your Service
Making Your Parties A Success
Is Our Only Desire
2226 Third Ave N.Y.C. Call 427-7653

RIVERSIDE FLOORS
Floors scraped refinished in decorative colors. We take pride in our work. Free estimates given. Call 926-7578 — ask for Mr. Howard

Sofa or 2 chairs upholstered $99.95, Slipcovers: $49.95 fabric, plastic — $39.95. Wall to wall drapes $21.95. All credit cards. Quality work. All Boros. Call Ben 536-8890. 17 E. 167 Street. We also have the finest in Custom Furniture.

RESPIRATORS REPAIRED bird ben nett etc instructions & treatment call for appointment 435-1618

HARD-TO FIND
BROTHERHOOD WINE
from Washingtonville, N. Y. $1.95
Fifth No Deliveries — **VALENCIA LIQUORS** 89-65 165th Street, Jamaica near Macy's

COLEMAN VANS
3 Men 1 Van $18 per Hour
Local and Out of Town
24 hour service — Lic & Bonded
Call 496-7915

BUSSINES PLACES

Outstanding Buy. Restaurant and living quarters on Route 9 plus 7 room house all on 2½ acres, 50 mi. NYC, Catholic Churches nearby, large pond and lake for fishing and recreation (914) PE 7-6310

H. W. FEMALE

TYPIST - EXP.
For congenial office 35 hours, $90-$95, nice working conditions
AMSCO SCHOOL PUBLICATIONS
315 Hudson Street, New York, N.Y.
—— 675-7000 ——

DISPLAY

B & B REST HOME
A Home away from Home
Good food and recreation facilities
Catholic church within the area
Jacksonville Road Mt. Holly N.J.
Call 609 - 267-4025

CARPET LINOLEUM INLAID AND TILE
Custom Installation
at discount prices
Free estimates all work guaranteed
Also on location

CARPET & RUG CLEANING
Newfoam Injection Process
Free soil retarder & Moth proofing
Call 24 Hours a Day
835-7593

AT ST. GABRIEL'S
YOUTH COMMUNICATES
We Listen, Understand, Care — than God Matters. St. Gabriel's Retreat House, Shelter Island, N.Y. 11965. Father John Francis, C.P., Director. 516 - 749-0850

LOUIS RODRIGUEZ PHOTOGRAPHY
From 1 Photo to 1000 for weddings communions, confirmations, family pictures. Also artist's models photographs — 2265 1st Ave N.Y.C. at 116th Street. Call 427-1880

H. W. MALE

Keep your job but make $300 wkly or $20,000 yrly extra with X-PAND Be a outside salesman. It's easy and its fun, will train you in 5 days, sell home to excellent customers furnished by XPand, car nec, bonuses each wk. Apply X-Pand Realty IN 7-7927 — 846 Nostrand Ave., Bklyn.

Bakery Routeman experienced, attractive future. Starting salary $113 for 5 day week, approx. $35 extra for the 6th day. No Sunday. All benefits. Advancement. Apply in person daily 9 AM - 3 PM Bond Bread, 495 Flatbush Ave. Brooklyn, near Prospect Park. — Mr. Barnao

GENERAL FACTORY HELP
Will Train — Day or Night Shift
Ne Experience Necessary
KOBI POLY BAG MFG.
747 Evergreen Ave Brooklyn
Tel. HI 3-6400

EXP SHORT ORDER COOK hours 4 PM to 1 AM — good wages nice working conditions work near home 6 day week Sunday off GOLDEN DOLPHIN DINER 905 No. Broadway Massapequa L.I. 516 - 798-9210

PARTS - STOCK CLERK
Experienced in Truck Parts
Salary commensurate with exp
Union Shop
Call (212) KI 2-1200 8 AM - 4:30
or call 914 - WH 9-5500

NAVAL ARCHITECTS
(4)
Career opportunity, interesting work — all phases structural design analysis experience necessary — good working conditions. Salary commensurate experience. Liberal Co. paid benefits including tuition refund program.
Call Personnel,
269-1130 Ext. 275

Work near home men for assembly banch work and drill press operators steady work good pay — apply N.J. CAUAGNARD 400 3rd Ave Bklyn N.Y Call 625-0928

PRISIDĖKITE PRIE
KORPORUOTOS
GRUPĖS

Ieškomas pirklys pilnam ar daliniam laikui svarbioje prekyboje JAV lietuviškai kalbantiem pirkėjam. Pramatomos pajamos virš 2,000 dol. mėnesiui. Taip pat prieinama pelninga proga tiesioginiai ir išskirtinai atstovauti Europos ir Tolimųjų Rytų gamintojam. Galima pradėti net ir su 1,000 dol. Patyrimas nereikalingas. American Business Industries, International — 30 East 42nd Street, New York City; Tel. (212) MI 7-4161.

TV SERVICE MEN
INSIDE & OUTSIDE
Start at $175 salary 5 days exp in Color TV. Vacations profit sharing — NANA SERVICE INC. 120-64 Queens Blvd. Kew Gardens
BO 1-2227

Work Near Home
(3) EXP AUTO COLLISION BODY & FENDER REPAIR MEN
Top pay — Nick's Auto Collision 126-14 Merrick Blvd., Springfield Gardens L.I. 525-9357 or 525-7082

RESORTS

Pleasant View Lodge for vacation or honeymoon: indoor pool, Sauna, TV, entertainment, dancing, good meals, winter sports. Send for color bklet or call today. Make your reservation now. Tel. 518 - 634-7734 3 hrs. N.Y.C. — Freehold, N.Y.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1969 metams.

Vardas ir pavardė ....

Adresas ....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $8.00.

Už kalendorių $..........

Siunčiu už prenumeratą $..........

Spaudai paremti $..........

Siunčiu skolą už ...... m. $..........

Cafe Geiger
Savininkas — Helmut Vollmer
286 East 86th Street
(tarp 2 ir 3 Ave.)
New York, N. Y.
Tel. RE 4-4428
KASDIEN KONCERTAI nuo 4 val. p.p.
Užkandžiai iš nuosavos virtuvės
Puikiausia vokiška virtuvė: pietūs-vakarienė
Teirautis kavinėje kur pastatyti automobilį.

1. AR TURĖJOTE JŪS NEMALONUMŲ SIŲSDAMI DOVANŲ SIUNTINIUS JŪSŲ GIMINĖMS?
2. AR MOKĖJO JŪSŲ GIMINĖS PAPILDOMUS MUITO MOKESČIUS?
3. AR JŪSŲ SIUNTINYS BUVO GRĄŽINTAS Į JAV?
4. AR BUVO DINGĘ DAIKTAI IŠ JŪSŲ SIUNTINIO GIMINĖMS?
5. AR TEKO NERIMAUTI LAUKIANT PRANEŠIMO, KAD PER ILGAI NEĮTEIKTAS SIUNTINYS?

Kad išvengus šių galimų atsitikimų, naudokitės patarnavimais pačios seniausios ir rimčiausios firmos
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
Ši firma per 39 metus savo pavyzdingu patyrimu sudarė rimtą reputaciją daugelio patenkintų klijentų tarpe JAV, taip pat ir giminėms USSR.
Visi mūsų skyriai turi savo žinioje patyrusių tarnautojų štabą, didelį visokių prekių pasirinkimą ir *Podarogifts, Inc.* įgaliojimus priimti užsakymus maisto - pramonės - dovanų CERTIFIKATUS Sovietų Sąjungos gaminiams. Dėl informacijų ir katalogų kreipkitės į mūsų centrinę įstaigą arba į skyrius.

CENTRINĖ ĮSTAIGA

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

SKYRIAI:

PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave.	DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway	AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632 — 4102 Archer Ave.	254-4144
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave.	BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119 — 787 E. 185th Street	486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6460 Michigan Ave.	TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07201 — 956a Elizabeth Ave.	354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave.	365-6350
KANSAS CITY, Kan. 66102 — 18 So. Bethany	AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd.	382-1568
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd.	FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55414 — 217 E. Hennepin Ave.	FE 2-4908
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave.	224-0829
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street	731-8577
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road	749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue	GR 1-3712
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue	BA 5-5923
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue	OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue	LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103 — 1512 N. 39th Street	ME 3-1853
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave.	257-2113
WORCESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St.	798-3347
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street	LY 9-9163
VINELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave.	691-8423

AUTOMOBILIŲ
PATAISYMO
ir NUDAŽYMO
reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.
Mantel & Doren, Inc.
83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 111227
Tel. 894-4188

Muziejaus retenybė!
Baigiančios pranykti Neprikl. Lietuvos SIDABRINES MONETOS pardavimui: 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainaraštis — pareikalavus. P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver 10, B.C. Canada.

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS
SCHALLER & WEBER
AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užeikite — įsitikinsite!
9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9
New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-08 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 480 Main St. — 914-454-0070

DARBININKAS

Vienuolynas ..... GL. 5-3868
Spaustuvė ..... GL. 2-6916
Redakcija ..... GL. 5-7281
Administracija ..... GL. 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Dr. Albertas Gerutis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Šveicarijoje, vienas iš autorių ir redaktorius anglų kalba veikalo "Lithuania", šiomis dienomis atvyksta į JAV ir kovo 23 d. 2 val. popiet punktualiai, Le Cordon Bleu salėje, Jamaica Ave. ir 96 St. kampas Woodhaven, N. Y., kalbės to veikalo pristatyme lietuvių visuomenei. Be to, kalbės dr. V. Paprockas. Meninę dalį atliks Giedrė Stankūnienė. Vadovaus Vytautas Abraitis. Po akademijos bus kokteilis ir vaišės. Laimėjimam bus dail. J. Bagdono kūrinys, pirmoji "Lithuania" knyga ir k. Lietuvių visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti pagerbiant autorius, kurie šiose sąlygose atliko didelį uždavinį. Dalyvaus keturi leidinį parašę autoriai: dr. A. Gerutis iš Šveicarijos, prof. J. Jakštas iš Clevelando, prof. J. Puzinas iš Philadelphijos ir dr. A. Budreckis. Veikalo išleidimą finansavo Lietuvos Nepriklausomybės Fondas, išleido Manyland Books Inc., vadovaujama S. Zobarsko.

Vyresniųjų moksleivių ateitininkų susirinkimas įvyks kovo 22, šį šeštadienį, 4 val. popiet p. Vainių namuose, 65-16 Clinton Ave., Maspeth, N. Y. 11378. S. Gedvilaitė kalbės tema: 'Jauno ateitininko misija'. Taip pat dalyvaus Studentų Ateitininkų S-gos centro v-bos pirm. A. Razgaitis iš Clevelando. Kviečiamas dalyvauti gimnazijos amžiaus jaunimas.

LMKF New Yorko klubo susirinkimas įvyks kovo 26, trečiadienį, 7:30 v.v. narės V. Sileikienės bute, 96-09 96 St., Woodhaven, N. Y.

Stipendijų popietę Lietuvių K. Moterų Draugija ruošia ir šiais metais. Studentai, norį gauti stipendijas vasaros metu Fordhamo universitete lituanistikai studijuoti, prašomi registruotis adresu: Pr. Ažuolienė, 462 15 St., Brooklyn, N. Y. 11261. Telef. ST 8-5861.

Kun. Antano Mažuknos, MIC, ketverių metų ir Algirdo Mažuknos keturių mėnesių mirties prisiminimui kovo 25 mišios bus aukojamos Šv. Tėvo Romoje, prel. Giovanetti, Vatikano stebėtojo J. T., vysk. Mulrooney, Šv. Jeronimo parapijos bažnyčioj Brooklyne, Apreiškimo parapijos bažnyčioj Brooklyne, Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj, Worcester, Pranciškonų vienuolyne Kennebunkport, Philadelphijoje ir kitose parapijose.

LB New Yorko apygardos suvažiavimas bus kovo 22 Kolumbo vyčių salėje, 86-22 85 St., Woodhavene.

Jono Rūtenio tapybos kūrinių paroda bus kovo 29-30 Kolumbo vyčių salėje Woodhavene.

Kun. Petras Žemeikis iš Bayonne, N. J., perkeltas į Elizabeth, N. J., lietuvių parapijos klebono pareigom.

Inž. Juozas Butkus persikėlė į naujus namus. Dabar jo adresas yra 87-18 85 Rd., Woodhaven, N. Y., 11421.

L.B. Woodhaveno apylinkės metinis susirinkimas įvyks kovo 22 d., 8 val. vak. lietuvių atletų klubę, 1332 Halsey St. Brooklyne. Bus renkama nauja valdyba, atstovų rinkimas į apygardos suvažiavimą ir kiti reikalai. **Valdyba.**

Literatūros vakaras rengiamas šį šeštadienį, kovo 22, Elizabetho lietuvių Laisvės salėje. Programoje dalyvauja rašytojai: Kotryna Grigaitytė, O. Audronė, Pranas Naujokaitis, Leonardas Žitkevičius. Kitų kūrybą skaito I. Veblaitienė, Br. Balčiūnas. Muzikinę dalį atlieka pianistė Julija Rajauskaitė. Vakaro pradžia 7:30. Vakarą rengia ir globoja Liet. Bendruomenės apylinkė.

Tėv. Algimanto Kezio, S. J., fotografijos paroda atidaryta kovo 17 galerijoje Pacem in Terris, 323 Dag Hammarskjold Plaza, New Yorke. Išstatyta 60 nuotraukų. Parodą tęsis iki kovo 23. Ją lankyti galima kasdien nuo 11 iki 7 v.v. Parodą rengia ir globoja Lietuvos vyčių senjorų korpa.

Dail. Rimo Laniausko paroda vyksta šį savaitgalį, kovo 22-23, Kolumbo vyčių salėje, 86-22 85 St., Woodhavene. Paroda atidara kasdien nuo 12 v. iki 10 v.v. Parodos atidarymas šeštadienį, 7 v. v. Apie dailininko kūrybą kalbės Paulius Jurkus.

Ona Genienė, ilgametė Darbininko skaitytoja, sulaukusi 86 m. amžiaus, gyv. So. Brooklyne, mirė kovo 18. Po pamaldų šv. Jurgio bažnyčioje kovo 21 palaidota šv. Jono kapinėse. Giminaičių tarpe paliko I. Janušą ir kitus. Prieš keletą metų buvo miręs velionės vyras Kazimieras. Laidotuvėmis rūpinosi Šalinskų šermeninė.

Neolituanų senjorų sueiga bus kovo 29 d. 8 v.v. pas Vytį Jurgėlą, 1497 Putnam Ave., Brooklyne, 11227. Kalbės dr. A. Budreckis apie lietuvius partizanus. Kviečiami visi atsilankyti.

MASPETH, N.Y.

Antanui Visminui, daug metų vargonininkavusiam Maspetho lietuvių parapijoje, vasario 14 **šv. Jono** ligoninėje padaryta sunki akių operacija. Išgulėjęs ligoninėje 14 dienų, jau parvežtas į namus, kur gydosi daktaro priežiūroje. Gydytojas spėja, kad ligonis po 7 savaičių pradės iš lengva matyti šviesą.

A. Visminas reiškia širdingą padėką lankytojam: kun. P. Bulovai, kun. Pakalniškiui, vaistininkui Ed. Witkui ir jo žmonai, Matusevičiams, muz. V. Kerbeliui, p. Čepukienei. Ypatingai dėkingas vyresniajai slaugei Reginai Rajeckienei už rūpestingą slaugymą ligoninėje.

-M.

Lietuviško kryžiaus komitetas kovo 9 buvo sukvietęs organizacijų pasitarimą, kaip sutelkti lėšų kryžiaus remontui ir kaip jį apsaugoti nuo vandalizmo. Prezidiume sėdi iš k. į d. Mečys Razgaitis, Anthony Shovelski, Mary Laukaitis, kalba pirm. Peter Wytenus, Joan Mazeika, Marion Sidtis. Nuotr. R. Kisieliaus

TARĖSI LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJAI

Lietuvių šeimos ir švietimo metam įsibėgėjant, JAV rytinio pakraščio lituanistinių mokyklų inspektoriaus A. Masionio iniciatyva suruošti kursai lituanistinių mokyklų mokytojam. Jie įvyko kovo 15-16 Apreiškimo parapijos mokyklos patalpose, Brooklyne, N. Y., kur šeštadieniais prisiglaudžia New Yorko Maironio lituanistinė mokykla.

Šeštadienį, punktualiai 10 v. ryto, inspektorius atidarė suvažiavimą. Klebonui kun. J. Aleksiūnui sukalbėjus maldą, pagerbti po paskutinio suvažiavimo mirę lietuviai pedagogai—J. Ignatonis, L. Tonas ir B. Babrauskas.

Prezidiuman iš eilės suvažiavimui pirmininkauti pakviesti: Pr. Pauliukonis iš Worcester, R. Penkūnienė iš Washington, D.C., A. Radžius iš Baltimorės ir sekretoriauti A. Rygelytė iš New Haveno. Nutarimų komisija: V. Čižiūnas, E. Ruzgienė, diak. A. Saulaitis, S. J. Publikoje taip pat matėsi mokytojų iš įvairiausių rytinio pakraščio miestų ir vietovių. Šeštadienį buvo užsiregistravę 72 dalyviai, o sekmadienį užėjo ir daugiau publikos paklausyti simpoziumo po lietuviškų mišių.

Žodžiu sveikindamas kun. J. Aleksiūnas prisiminė tuos laikus, kai jie lietuvių kalbos čia mokėsi pas vargonininką. Sąlygos buvo daug sunkesnės, bet visada užteko noro išlikti lietuviais ir išmokti lietuviškai.

Tuoj pradėta PLB Švietimo tarybos pirm. Antano Rinkūno paskaita: "Beskyrinė sistema kaip individualinio ir kolektyvinio mokymo sintezė". A. Rinkūnas Toronte kaip tik dirba tokioje beskyrinėje mokykloje. Paskaitos metu jis išdėstė bendrus tos mokyklos metodus ir darbo galimybes, o taip pat pateikė išvadas kaip tokį metodą pritaikyti lietuviškai mokyklai.

Šios paskaitos pagrindines mintis santraukos būdu pradėjome spausdinti Darbininke, šio numerio 3 psl. Tęsinys kitame numery. Pats dalykas klausytojam pasirodė naujas ir sukėlė nemaža klausimų. Paskaitininkas mielai atsakinėjo ir plėtojo paskaitos mintis. Tikimasi, kad metodas pagyvintų lituanistinių mokyklų gyvenmą ir lietuviukai noriau jas lankytų.

LB New Yorko apygardos pirm. A. Vakselis sveikindamas priminė, kad visi tie nauji metodai svarstytini tokioje šviesoje: kiek tai gali padėti išlaikyti lietuvybę jaunojoj kartoje? Jis taip pat aiškiai pabrėžė, kad Lietuvių Bendruomenė remia ir globoja lituanistines mokyklas.

Po užkandžio išklausyta J. Juknevičienės, Chicagos Montessori lietuvių vaikų namų vedėjos, paskaitos: "Ko ir kaip reikėtų mokyti parengiamojoj klasėj". Prieš paskaitą buvo galima susipažinti su įvairiausiomis mokymo priemonėmis, kurias prelegentė buvo atsivežusi iš Chicagos ir išdėčiusi ant stalų ir prie sienų. Su paskaitos mintimis Darbininko skaitytojai bus supažindinti kituose numeriuose. Po paskaitos prelegentė skaidrėmis pavaizdavo Chicagos vaikų namų gyvenimą. Tų namų lankytojai vedami ir pasivaikščioti į apylinkes, supažindinami su paminklais, pastatais. Namuose gi pratinami prie lietuviškų papročių, kaip pav. Kūčios, margučių dažymas. Skaidrėse stebėta kaip vaikučiai užimami įvairiomis vaizdinėmis priemonėmis: žemėlapiais, vėliavėlėm, raidėm, įvairiais gyvuliukų ar paukščių modeliais, kaladėlėm, barškučiais ir t.t. Tikrai jų diena daržely turi įdomiai prabėgti.

Po šios paskaitos kalbėjo Julius Veblaitis, New Jersey vokiečių šeštadieninės mokyklos vedėjas. Toj valstijoj esančios net 6 tokios šeštadieninės mokyklos. Tačiau kartais atsitinka, kad tėvai veža vaikus į tokią mokyklą net 49 mylias. Tokias mokyklas išlaiko tėvų mokestis, aukos ir parengimų pelnas.

Po tokios išsamios dienos programos persikelta vėl į didžiąją mokyklos salę. Čia pakartotinai Maironio šeštadieninės mokyklos mokiniai suvaidino P. Jurkaus "Miegančią gražuolę". Po vaidinimo suvažiavimo dalyviai pasiliko vakarienės, kurią paruošė kun. A. Račkausko vadovaujamas L. K. Moterų Dr-jos Apreiškimo parapijos skyrius.

Sekmadienį 11 val. pamaldas Apreiškimo parapijos bažnyčioj lietuviškai atlaikė kun. L. Budreckas, pasakydamas ir progai pritaikytą pamokslą.

Po mišių didžiojoj mokyklos salėj vyko simpoziumas tema: "Tautinis ir visuomeninis auklėjimas lituanistinėje mokykloje". Simpoziumo moderatorius diak. A. Saulaitis, S. J., nariai: Maironio lituanistinės m-los vedėjas A. Samušis ir tos pačios mokyklos mokytoja J. Matulaitienė. Putnamo Immaculata bendrabučio mokytoja seselė M. Viktorija, New Haveno lituanistinės mokyklos mokytojos G. Ivaškienė ir A. Rygelytė.

Simpoziumo nariai gvildeno auklėjimo galimybes mokykloj, šeimoj, organizacijose, stovykłose. Kai kurios mintys sukėlė ir prieštaraujančių pasisakymų. Su simpoziumo narių pasisakymais pagal suteiktas galimybes netrukus pilniau supažindinsime ir Darbininko skaitytojus.

Sveikino dar Lietuvos generalinis konsulas New Yorke A. Simutis, V. Čižiūnas pristatė rezoliucijų projektą. Inspektorius A. Masionis padėkojo visiem prisidėjusiem, priminė keletą konkrečių pareigų centro atžvilgiu ir pakvietė į kitą mokytojų suvažiavimą, kurs įvyks Dainavoje rugpiūčio 17-25.

Cypress Hills sekcijoje parduodamas 3 šeimų mūrinis namas. Pirmame aukšte 6 dideli kambariai, antrame 2 butai po 3 šviesius ir patogius kambarius. Naujai įvestas gazo apšildymas. 2 garažai. Prie Jamaica traukinio, arti bažnyčios ir mokyklos bei tarp dviejų parkų. Informacijai tel. TA 7-6355.

Woodhavene, Jamaica Ave., parduodamas 3 aukštų mūrinis namas: du butai gyventi ir krautuvė. 20x90. Namas gerame stovyje. Telef. 846-0596.

Reikalingas siuvėjas-tailor. Už valandą moka 3.50 dol. Krautuvė ir siuvykla turi oro vėsinimą. Gražus miestelis, arti jūra. Kreiptis telefonu: (201) 462-7662, arba rašyti: Charles, 37 East Main St., Freehold, N. J., 07728.

Williamsburg sekcijoje, netoli Apreiškimo bažnyčios, išnuomojamas trečiame aukšte butas iš 4 kambarių su modernia virtuve ir apšildymu, už labai prieinamą kainą. Pageidaujama lietuviška šeima, nes visas namas apgyventas lietuvių. Telefonas (212) SP 6-3843.

Ieškomas jaunas vyras, kuris norėtų išmokti ir interesuojasi apie vandentiekio darbus (plumbing). Geras atlyginimas. Pageidaujama, kad turėtų leidimą vairuoti automobilį. Informacijai skambinti tarp 8-9 val. ryto. Tel. GL 3-5488.

Nesiduokite apgaunami ir nepermokėkite! TV, radio, adding ir rašomas mašinas gausite pigiausiai ir sąžiningai per SPARTĄ. Prekės tiesiai iš firmų sandėlių, taisymas fabriko paruoštų tos pat firmos mechanikų Jūsų bute. Pranešę kuo domitės, gausite autentiškus firmų katalogus. Kreiptis adresu: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N.Y. 11731 Tel. (516) 757-0055.

Nepraleiskite progos pirmą kartą New Yorke aplankyti

RIMO LANIAUSKO
DARBŲ PARODĄ,
šeštadienį ir sekmadienį
kovo 22 ir 23 dieną

KNIGHTS OF COLUMBUS SALĖJE
86-22 85th Street, Woodhaven, N. Y.

Parodą galima lankyti nuo 12 val. pietų iki 10 val. vakaro.

ATIDARYMAS — šeštadienį, kovo 22 d., 7 val. vakaro.

Rengia —
New Yorko Ateitininkai

JONO RŪTENIO
TAPYBOS DARBŲ PARODA

Kovo mėn. 29 (šeštadienį) nuo 2 val.

Kovo mėn. 30 (sekmadienį) nuo 10 val. — 6 val. vakaro.

Oficialus parodos atidarymas kovo mėn. 29 d. (šeštadienį) 6 val. p. p.

KOLUMBO VYČIŲ SALĖJE
86-22 85th Street, Woodhaven, N. Y.

Ten pat šaukiamas LB NEW YORKO Apygardos suvažiavimas kovo mėn. 29, 1969.

Giliai liūdėdamas pranešu giminėms ir bičiuliams, jog kovo 18 d. 1:30 val. popiet, eidamas 88 m. amžiaus, Kune mirė mano tėvelis

KAZIMIERAS VALAKAS

sūnus Igno, gimęs Valtūnų kaime, Žemaitkiemio par., Ukmergės apskr. Iš sunkiai Amerikoje uždirbto cento, grįžęs po 16 metų buvimo JAV, buvo tapęs dalininku Valtūnų malūne, kur jaunystėje dirbdavo kaip prasčiokas. Viskas, kas buvo Lietuvai gera, degė jo širdyje.

Velionis Kazimieras Valakas laidojamas kovo 21 d. 3 val. popiet Panoterių kapinėse, Ukmergės apskr.

Sūnus
JUOZAS VALAKAS

GROW WITH MONSANTO
GENERAL PLANT WORKERS
Rotating/Shift Work

Excellent benefits to include 2 weeks pay after one year of service, good wages, basic and major medical plan, pension program, plus 9 paid holidays. Interviews between 8 a.m. and 4:30 p.m. Contact Robert Pellington (201) 276-2900 ext. 421.

MONSANTO COMPANY
8th & Monroe Avenues, Kenilworth, N.J.
An Equal Opportunity Employer M/F.

BOSTONO ŽINIOS

Dr. A. Gerutis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Šveicarijoje, kuris yra knygos "Lithuania" redaktorius, skaitys paskaitą Bostone, Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoj, kovo 29, 7 val. vak. Visi kvieiami atsilankyti.

Dramos sambūrio pastatymą po metų pertraukos vėl matysime gegužės 11 Lietuvių Piliečių D-jos auditorijoj. Bus rodomi du trumpesni, bet gana įdomūs veikalai. Režisuoja A. Gustaitienė.

Jurgį Strazdą kovo 3 ištiko staigus širdies priepuolis. Jis buvo paguldytas South Shore ligoninėj. Virš savaitės laiko jo gyvybė buvo pavojuj. Dabar jis jau iškeltas iš deguonies palapinės ir jo sveikata gerėja, nors dar yra ligoninėj.

Velykinius šokius ruošia Bostono skautės akademikės ir korp. Vytis. Šis stambus parengimas įvyks balandžio 6. Bus gera programa. Šokiam gros orkestras. Jei iš tolimesnių vietų atvykstantiem reikėtų nakvynių, rašykite: G. Karosas, 259 Athens St., So. Boston, Mass. 02127. Telef. (617) 268-5575.

Bostono skautai

(atkelta iš 6 psl.)

Dar šią žiemą numatyta sužaisti ledo rutulio rungtynes su skautų komanda. Per Sekmines bus suruošta mažiem margučių ridinėjimo konkursas su įdomia programa, o pavasarį tradicinė iškyla laiveliais ir išvyka į skautų šventę Kennebunkporte. Be to, dar yra numatyta kelios šeimyninės diskusijos.

Skautų vyčių sueigos daromos privačiai, pas kiekvieną narį iš eilės.

SPORTAS

(atkelta iš 7 psl.)

pasakyt apie mūsų negausų, bet karštą žiūrovų būrelį, prieš mus priteisto baudinio metu įsiveržusį aikštėn ir grasinusį teisėjui. Iš aikštės pašalintam Remezai II tai gali atnešti liūdnų pasekmių.

Ateinantį savaitgalį žaidžia pirmenybių rungtynes visos keturios Lietuvių Atletų Klubo komandos.

Šeštadienį mažučiai prieš German-Hungarians SC 2:30 v., jaunučiai prieš tuos pačius German-Hungarians 3:30 val., Metropolitain Oval Maspeth, L.I.

Sekmadienį jauniai turi keliauti į Oceanside L. I., kur žaidžia 2 val.

Pirmoji komanda žaidžia prieš antroje vietoje stovintį Dalmatinac, prieš kuriuos pirmame rate baigta 2:2. Rungtynės įvyksta 12:45 val., JFK stadione — Jefferson St., ir 10 St., Hoboken, N. J. **Atletas**